

KPNV

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností (Interpretační plán)

CHKO Třeboňsko

2 – Plánovací část

zahrnuje Limity využití území

Zadavatel: AOPK ČR
číslo smlouvy S1816/0212

Zpracovatel: Ing. Ladislav Ptáček, Jana Urbančíková
Ústav pro interpretaci místního dědictví ČR, z.s.
www.dobrainterpretace.cz

2018 – 2019

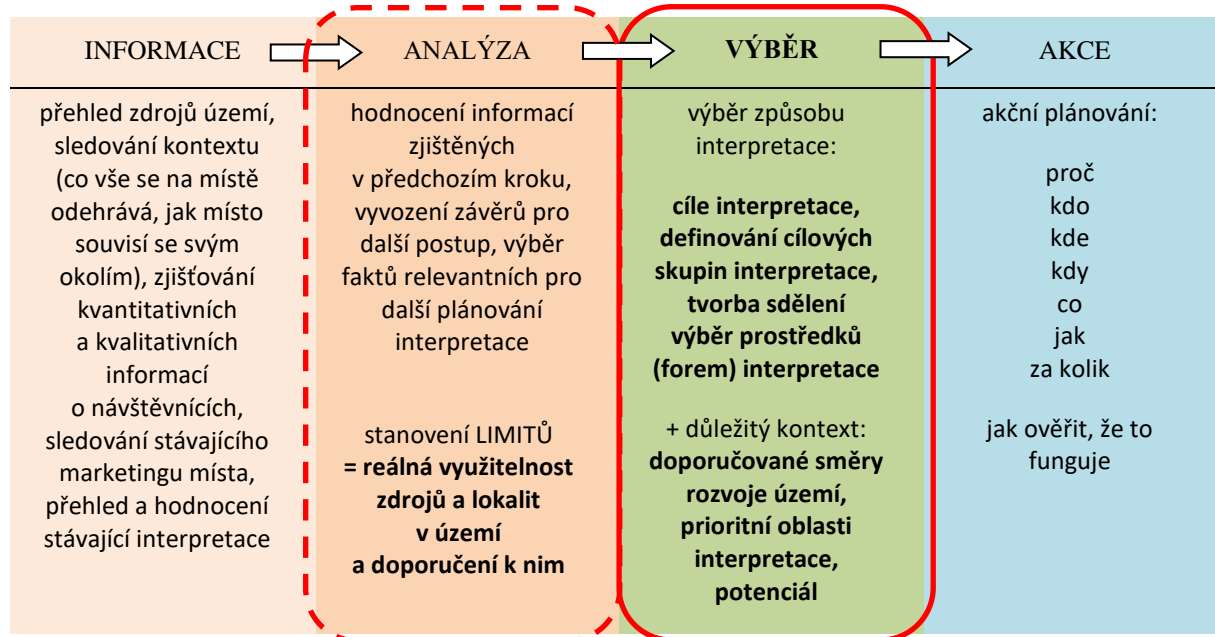
Obsah

KPNV (interpretační plán) CHKO Třeboňsko – Plánovací část	4
Seznam použitých zkratek	5
Cíle interpretace v CHKO Třeboňsko	6
Obecný cíl	6
Dílčí cíle.....	6
Cílové skupiny interpretace CHKO Třeboňsko	9
Vybrané cílové skupiny interpretace.....	11
Klíčová sdělení.....	18
Výběr témat a formulace klíčových sdělení	18
Hlavní sdělení	19
Dílčí sdělení 1.....	19
Dílčí sdělení 2.....	19
Dílčí sdělení 3.....	20
Dílčí sdělení 4.....	20
Dílčí sdělení 5.....	21
Prostředky interpretace	22
Tabulka prostředků a lokalit ve vazbě na sdělení KPNV.....	25
Podporované směry rozvoje území CHKO (a BR) Třeboňsko	30
Průřezové problémy	30
Koordinace rozvoje cestovního ruchu, koordinace komunikace a zavádějící obraz území	30
Rostoucí tlak na intenzivnější turistické využití území CHKO jako celku.....	32
Dlouhodobě rostoucí tlak na intenzivnější využívání populárních lokalit	37
Snižování zážitku návštěvníka v důsledku změn v krajině, které nezpůsobil cestovní ruch.....	40
Rostoucí polo/nelegální rekreační využívání pískoven	41
Oblasti nevyužitého potenciálu	43
Místa.....	43
Témata.....	43
Skupiny návštěvníků.....	44
Turistické informační služby.....	45
Služby pro cyklisty	45
Efektivnější využití stávající interpretační infrastruktury.....	46
Příprava interpretace – NS, expozice, hledačky, interpretační programy a prohlídky.....	46

Limity využití území CHKO a BR Třeboňsko	48
Obecné směry rozvoje u vymezených typů ploch	48
Severozápad	51
Malá Lužnice	53
Nežárka – Jemčina	55
Stříbřecko – Hodějov	56
Třeboň	57
Horní Lužnice – Stará řeka	60
Chlumecko	63
Maršovina – Homolka	65
Suchdolsko	67

KPNV (interpretační plán) CHKO Třeboňsko – Plánovací část

Plánovací část jako fáze v celém procesu interpretačního plánování:

Tuto část KPNV je potřeba chápat jako logickou součást plánovacího procesu. V Plánovací části vycházíme ze zjištění Analytické části a stanovujeme rámec interpretace a práce s návštěvníky: které zdroje v území je možné využít (Limity využití území), k čemu má interpretace a další návštěvnická infrastruktura sloužit, komu je určena a jakou bude mít podobu. Opatření jsou pak dále rozpracována v Aplikační části.

Dále zde uvádíme důležitý kontext, ve kterém je potřeba jednotlivá opatření vnímat (nejdůležitější směry rozvoje), na která témata se prioritně zaměřit a jaký potenciál v území je možné v rámci práce s návštěvnickou veřejností využít.

Obecné informace k dokumentu a kontext jeho přípravy jsou uvedeny v úvodu u Analytické části.

Seznam použitých zkratek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
AV ČR	Akademie věd České republiky
BR	biosférická rezervace (případně přímo biosférická rezervace Třeboňsko)
CR	cestovní ruch
ČEMBA	Česká Mountainbiková Asociace
ČGS	Česká geologická služba
ČNFV	Český nadační fond pro vydru
DM	destinační management
DP	Dům přírody (případně přímo Dům přírody Třeboňska)
DSO	dobrovolný svazek obcí
EVL	evropsky významná lokalita
EVVO	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
FB	Facebook
CHKO	chráněná krajinná oblast (případně přímo CHKO Třeboňsko)
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IP	interpretační plán
JAK	jednotný architektonický koncept
JCCR	Jihočeská centrála cestovního ruchu
KČT	Klub českých turistů
KPNV	koncepce práce s návštěvnickou veřejností (případně KPNV v CHKO Třeboňsko, tj. tento dokument, AOPK ČR 2018/2019)
LČR	Lesy České republiky, s. p.
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
MŽP	ministerstvo životního prostředí
NPÚ	národní památkový ústav
NPP/PP	národní přírodní památka /přírodní památka
NPR/PR	národní přírodní rezervace /přírodní rezervace
NS	naučná stezka
OP	ochrana přírody a krajiny
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
PP	Plán péče o CHKO Třeboňsko
RP JČ	Regionální pracoviště Jižní Čechy (celá zkratka AOPK ČR, RP JČ)
SCHKO	Správa chráněné krajinné oblasti (celá zkratka AOPK ČR, RP JČ – SCHKO Třeboňsko)
SFŽP	Státní fond životního prostředí
TIC	turistické informační centrum
TO	turistická oblast
TO Třeboňsko	Turistická oblast Třeboňsko, z.s. (regionální destinační management Třeboňska)

Cíle interpretace v CHKO Třeboňsko

Obecný cíl

Pomoci návštěvníkům i místním obyvatelům vnímat význam, krásu, ale i zranitelnost krajiny Třeboňska. Uvědomit si provázanost jejích jednotlivých částí, které společně přispívají k její jedinečnosti, ocenit tuto jedinečnost i snahy o její uchování ze strany ochrany přírody, hospodářů, obcí, vědeckých institucí i dalších subjektů, a dát tak návštěvníkům možnost přispět k její ochraně a zachování.

Dílčí cíle

1) VZDĚLÁVACÍ

= co by si měl návštěvník uvědomit nebo pochopit

Uvědomit si význam zdejší krajiny v kontextu České republiky i z pohledu mezinárodního významu, pochopit důvody, které vedou k její ochraně, i roli, kterou mohu jako občan a návštěvník CHKO sehrát při jejím zachování.

- pochopit, že výjimečnost CHKO Třeboňsko a zdejší krajiny
 - a) spočívá ve spojení historické krajiny rozsáhlých rybníčních soustav se stovkami rybníků, technickými prvky a stavbami – dokladu toho, že člověk dokázal být při kultivaci zdejší překvapivě bohaté, ale původně nehostinné krajiny mokřadů a neprostupných lesů, dostatečně odvážný a trpělivý, ale i prozíravý a ohleduplný a výjimečně zachovalého rázu krajiny s typickými stavbami venkovské architektury,
 - b) a že díky tomuto spojení se Třeboňsko právem stalo součástí celosvětové sítě biosférických rezervací v programu UNESCO Člověk a biosféra.
- pochopit, co znamená třeboňské rybníkářské dědictví, a proč je důležité usilovat o jeho zachování,
- porozumět tomu, proč je Třeboňsko právem zařazeno do sítě světově významných mokřadů a ornitologických lokalit,
- pochopit, že součástí přírody Třeboňska jsou i druhy, které mohou být konfliktní (např. způsobují škody hospodářům) a kvůli nimž správci území i hospodáři přijímají opatření, která je třeba respektovat,
- nahlédnout proměny krajiny Třeboňska v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, zemědělství, lesnictví a rybníkářství, využívání vodních zdrojů a nerostných surovin, pohraniční poloha regionu, ochrana přírody a památek),
- uvědomit si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Třeboňska, která je ovlivňována nejen klimatickými změnami, ale také jednotlivými, zdánlivě nesouvisejícími rozhodnutími člověka (geologické a klimatické podmínky, přírodní katastrofy, extrémní počasí, tlak člověka na využití území – hospodářské využití přírodních i kulturních zdrojů: zemědělství, rybníkářství, lesnictví, těžba surovin, zástavba, cestovní ruch apod.),

- **pochopit souvislosti mezi přírodní charakteristikou Třeboňska** (geologické podloží a geomorfologické tvarování krajiny, písčiny, rašeliniště, mokřady a lesy), **zásobami kvalitní pitné vody a CHOPAV, změnami vodního režimu, změnami klimatu a hospodařením s vodou,**
- **pochopit, proč je důležité podporovat péči** o nezemědělného ducha místa a jedinečnou krajinu Třeboňska, cenné biotopy na ni vázané a vzácné organismy, které ji obývají, i z **veřejných zdrojů,**
- **uvědomit si, že některé zásahy do zdejší krajiny, které se mohou na první pohled zdát radikální, jsou nezbytnou součástí ochrany a péče o jedinečnou přírodu a krajinu Třeboňska** (kácení nepůvodních dřevin s invazním potenciálem, pastva v nivách, cílené rozrušování drnu a odstraňování dřevin na písčích, zamezení výstavbě či oplocování pozemků ve volné krajině, omezení využití některých částí území v cestovním ruchu),
- **uvědomit si, že zvolit správný přístup, vedoucí k dlouhodobě úspěšné ochraně a péči o přírodní i kulturně-historické hodnoty CHKO, je velmi složité,** protože často existuje řada naprosto odlišných řešení, jejichž přínos se může projevit až po mnoha desetiletích – přičemž významnou roli při rozhodování vždy hrají i momentální ekonomické zájmy (intenzita a způsob využití území pro cestovní ruch, úpravy vodního režimu včetně protipovodňových opatření, zemědělské, lesnické a rybniční hospodaření, těžba surovin apod.),
- **uvědomit si, že péče o cennou a pestrou „historickou“ krajinu s množstvím sídel a překrývajících se zájmů nutně znamená každodenně přijímat určité kompromisy, trvale hledat křehkou rovnováhu, která je pro dlouhodobou existenci krajiny i jejích obyvatel nezbytná,**
- **uvědomit si, že omezení pro pohyb návštěvníků uvnitř území a snaha o zachování míst s minimem cestovního ruchu pro místní obyvatele jsou důležitou součástí ochrany a péče o CHKO Třeboňsko, a tím, že omezení respektují, se aktivně podílím na ochraně a péči o jedinečnou přírodu a krajinu Třeboňska i všech přírodních a kulturních hodnot území.**

2) EMOČNÍ

= co by měl návštěvník pocítit, s jakými pocity by měl odjíždět

Pocítit osobní vazbu ke krajině Třeboňska a touhu něco pro její zachování udělat.

- **pocítit kouzlo, klid a útulnost zdejší harmonicky utvářené krajiny,**
- **pocítit respekt a úctu k silám přírody,** které v průběhu milionů let pomáhají formovat jedinečnou krajinu Třeboňska, **k historickým událostem,** které jsou s touto krajinou neodmyslitelně spjaté, nálezům a památkám, které je dokládají **a k osudům i práci lidí,** kteří k jejímu formování a uchování svým dílem přispěli a přispívají (instituce i jednotlivci),
- **cítit potřebu přispět k zachování kouzla jedinečné krajiny i ducha Třeboňska a být ochoten/a přijmout i určitá omezení, která se na využití území návštěvníky vztahují** (omezení přístupu do zvláště chráněných území, pravidla chování apod.),
- **pocítit uspokojení z toho, že jsem jako návštěvník přispěl/a k ochraně přírodních a kulturně-historických hodnot zdejšího území,**

následující 2 emoční cíle je potřeba chápat pouze v kombinaci s předchozími 4 emočními cíli, není možné se soustředit pouze na ně:

- **cítit potřebu se vrátit** – obnovit hezké zážitky a získat další,
- **přát si** přispět místní komunitě a ekonomice (např. tím, že při svém pobytu nakoupím místní služby a výrobky).

3) V OBLASTI CHOVÁNÍ

= co by měl návštěvník udělat, k jakému chování jej chceme motivovat

Respektovat hodnotu krajiny Třeboňska a osobně přispět k jejímu zachování pro příští generace.

- **objevovat přírodní i kulturně-historický význam míst** a vytvářet si osobní vazby k tomuto území,
- **vlastním chováním podporovat ochranu přírodních a kulturních hodnot oblasti** (hmotného i nehmotného dědictví, které se na zdejším území dochovalo), objevovat přírodní i kulturní bohatství oblasti, ale nepoškozovat je (např. vjezdem na kole mimo značené cyklistické trasy, hlukem, odhazováním odpadků, sešlapem vegetace, nepovolených tábořeních a rozdělováním ohně apod.), **využívat** návštěvnickou infrastrukturu, která je k dispozici, **ale nepoškozovat ji, uklízet po sobě,**
- **respektovat omezení** parkování, vjezdu na kole i motorovými vozidly, pohybu mimo značené cesty, vstupu do zakázaných zón (především v MZCHÚ a v okolí rybníků, v lesích a v provozovaných dobývacích prostorech pískoven), a tím **aktivně přispívat k ochraně přírodního dědictví i bezproblémovému provozu především hospodářské činnosti** (zejména v lesích a u rybníků), které jsou součástí praktické péče o území CHKO, včetně těch nejcennějších lokalit,
- **dodržovat omezení sportovních a rekreačních aktivit**, které je jedním z ochranných opatření především v MZCHÚ,
- **respektovat správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkám,**
- **kladně referovat o přírodě a krajině Třeboňska, péči o ně, i pohostinnosti oblasti.**

Cílové skupiny interpretace CHKO Třeboňsko

Cílové skupiny a jejich vymezení, je nezbytné pro nastavení efektivní komunikace a úspěšnou realizaci interpretace v území (návštěvnická trasa, informační materiály, panely naučné stezky, prohlídka s průvodcem apod.).

Pro výběr prioritních cílových skupin z pohledu interpretace území je velmi důležité brát do úvahy nejenom znalost skupin návštěvníků území, ale také účel interpretačního plánu a z něj vycházející cíle interpretace (viz předcházející části textu). Výběr rovněž odráží do jaké míry (případně jestli vůbec) lze jednotlivé skupiny návštěvníků interpretací efektivně oslovit.

Informace o skupinách návštěvníků území vycházejí z podkladů Analytické části dokumentu. Odrážejí dlouholeté zkušenosti pracovníků místních informačních center (zprostředkovaně i poskytovatelů příslušných služeb), pracovníků Správy CHKO Třeboňsko a aktuální informace z průzkumů návštěvníků realizovaných v rozmezí května až září 2018.

U všech skupin návštěvníků území mohou nastat střety se zájmy ochrany přírody, především praktického managementu a/nebo provozu běžné hospodářské činnosti v území. Všechny skupiny návštěvníků tak mohou přímo či nepřímo ohrozit zachování místního přírodního i kulturně-historického dědictví a genia loci území, nezbytné pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Je tedy jasné, že existují problémy a témata, které je třeba komunikovat.

Některé skupiny návštěvníků CHKO nejsou interpretaci otevřeny a šance efektivně je takto oslovit je malá. Je možné pokusit se je ovlivnit nepřímo (medializace problémového chování a jeho důsledků – například rušení ptáků v citlivých lokalitách v hnízdním období apod.). Většinou jde o uzavřené skupiny, které mají vlastní program, např. fotografové, „dronaři“, účastníci team-buildingových akcí, skupiny charakteristické určitým extrémním chováním (adrenalinoví cyklisté, čtyřkolkáři) nebo o návštěvníky, kteří přijíždějí na omezený čas, v přesně stanovenou dobu a s naprosto jasným cílem (účastníci hromadných sportovních akcí).

Návštěvníci mohou současně patřit do několika různých skupin. Zatímco v určitých případech je lze oslovit velmi těžko, u jiné formy návštěvy může být šance větší: např. člověka, který přijde kvůli cyklistickému závodě, oslovíme interpretací těžko, ale pokud následně přijede na výlet s rodinou, nabízí se nová příležitost.

Některé skupiny návštěvníků lze oslovit snáz. Jsou to hlavně návštěvníci přijíždějící trávit volný čas, kteří jsou otevřeni novým zážitkům a poznatkům a většinou mají možnost operativně změnit plány. Tyto skupiny území CHKO navštěvují nejčastěji, ve větším počtu a zpravidla opakovaně, což dává větší prostor pro interpretační působení.

Pro výběr a stanovení pořadí prioritních cílových skupin jsme zvolili kombinaci 3 aspektů:

1. **DOPAD** – které ze zjištěných skupin návštěvníků mají z pohledu správců a hospodářů v území **aktuálně největší dopad na jeho stav** a představují nejčastější zdroj problémového chování,
2. **VÝZNAM** – které skupiny návštěvníků jsou aktuálně i perspektivně **významné z hlediska zajištění dlouhodobé podpory péče o území** ze strany veřejnosti,
3. **VELIKOST SKUPINY** – početnost členů dané skupiny v území.

Způsob výběru je blíže popsán v následující části textu Vybrané cílové skupiny interpretace, výsledky znázorňuje níže uvedená tabulka.

Co je potřeba prioritně komunikovat

- Vysvětlit hodnoty území
- Vysvětlit, co zachování těchto hodnot ztěžuje a proč
- Vysvětlit, k čemu je nutná péče a ochrana hodnot území

Tabulka výběru cílových skupin

ODHADOVANÝ VÝZNAM PRO DLOUHODOBOU PODPORU PÉČE O ÚZEMÍ	VYSOKÝ	D Starší páry a skupinky Účastníci odborných exkurzí	B Rodiny s dětmi Pěší návštěvníci Místní návštěvníci, chataři a chalupáři Dětské skupiny a tábory Školní výlety	A Cykloturisté Cyklisté – sport
	STŘEDNÍ	G Návštěvníci památek Lázeňští hosté tuzemští	E Organizátoři sportovních akcí Vodní rekreanti (koupající se)	C Myslivci a lovci Odborníci a amatérští přírodovědci Filmaři, fotografové a „dronaři“
	NÍZKY	I Lázeňští hosté zahraniční	H Vodáci Sportovní rybáři	F
		NÍZKY	STŘEDNÍ	VYSOKÝ
	AKTUÁLNÍ DOPAD NA STAV ÚZEMÍ a NEJČASTĚJŠÍ ZDROJ PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ			

Vybrané cílové skupiny interpretace

Skupina A: Vysoký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Cykloturisté

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na stav území je dán velkou početností této skupiny. Početnost navíc dlouhodobě roste. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků, rušením, jízdou po pěšinách, mimo cesty a volným terénem, střety s dalšími návštěvníky (pěší turisté, in-line bruslaři) a hospodáři. Problematický je také pohyb velkých skupin po málo kapacitních komunikacích a související konflikty s motoristy.

Vysoký význam pro podporu péče o území vyplývá z velké početnosti skupiny, velkého zájmu o poznávání přírody a jejích krás, resp. klid, odpočinek a často i zdravý životní styl, který s kvalitami prostředí úzce souvisí.

Zájmy a možná nabídka:

Vzhledem k tomu, že se tato početná skupina do regionu přijíždí opakovaně a v průzkumu projevila relativně vysoký zájem o návštěvu expozice o Třeboňsku – **lze ji považovat za významnou cílovou skupinu pro Dům přírody.**

Cyklisté - sport

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na stav území je dán velkou početností této skupiny a orientací na výkon. Početnost této skupiny dlouhodobě roste. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků, rušením, jízdou po pěšinách, mimo cesty a volným terénem, střety s dalšími návštěvníky (pěší turisté, in-line bruslaři) a hospodáři. Problematický je rovněž pohyb velkých skupin po málo kapacitních komunikacích a související konflikty s motoristy.

Vysoký význam pro podporu péče o území vyplývá z velké početnosti skupiny a velkého důrazu kladeného na zdravý životní styl, který s kvalitami prostředí úzce souvisí.

Zájmy a možná nabídka:

Tato početná skupina do regionu přijíždí opakovaně a relativně na delší dobu, v průzkumu projevila zájem o cyklovýlet s průvodcem. I když zjištěný zájem o návštěvu expozice o Třeboňsku byl nižší než např. u cykloturistů, **lze ji považovat za významnou cílovou skupinu pro Dům přírody.**

Skupina B: Střední aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Rodiny s dětmi

Stručná charakteristika

Jedná se o skupinu, která je méně početná než předchozí, z čehož plyne i **střední dopad** na území. Občas po této skupině zůstávají v přírodě odhozené odpadky a někdy se vyskytují problémy s hlučností.

Dlouhodobě má tato skupina pro podporu péče o území **vysoký význam**. Vyhledává nové informace a podněty, a pokud se jí podaří oslovit, může péči o přírodu aktivně podporovat. Touha poznávat přírodu a její krásy naznačuje, že tuto skupinu lze vhodnou nabídkou oslovit. Výhodou je také důraz, které tato

skupina klade na zdravý životní styl, s důrazem na děti a starost o jejich budoucnost, což souvisí s kvalitou prostředí.

Zájmy a možná nabídka

Nabídky, které by tuto skupinu mohly oslovit, jsou např. program pro děti nebo ornitologická vycházka s průvodcem, což by mohly být aktivity nabízené **Domem přírody**. Skupina projevila zájem o téma rybníků a rybníkářství, kulturní památky a architekturu a historii oblasti. Tato témata by mohla být využita při tvorbě zmíněných programů nebo znovu při aktualizaci expozice DP.

Pěší návštěvníci

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je dán menší početností této skupiny. Pěší návštěvníci za dobrého počasí od jara do podzimu vyhledávají turisticky atraktivní místa na území CHKO. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků a hlukem a pohybem mimo značené cesty, kde mohou působit erozi a rušit zvířata.

Vysoký význam pro podporu péče o území souvisí s vysokým zájmem o poznávání přírody a jejích krás, o klid a odpočinek a o poznávání kulturního bohatství oblasti. Především u mladších návštěvníků mezi 25 – 45 je častý zájem o kvalitu životního prostředí obecně.

Zájmy a možná nabídka:

Dle výzkumu tato skupina má relativně velký zájem o návštěvu expozice o Třeboňsku, takže ji lze **považovat za významnou cílovou skupinu i pro Dům přírody**. Dále projevila zájem o ornitologickou vycházku, což by mohla být zajímavá aktivita nabízená DP. Z možných témat projevila skupina relativně vysoký zájem o kulturní památky a architekturu, rybníkářství a historii oblasti. Tato témata by měla být zohledněna při aktualizaci expozice DP, případně v jiných výstupech určených této cílové skupině.

Místní návštěvníci, chataři a chalupáři

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je dán tím, že tato skupina nenavštěvuje území nárazově, ale spíše v menší intenzitě a častěji. Problémy mohou působit podobně jako jiné skupiny pěších či cyklistů hlavně odhazováním odpadků a hlukem a pohybem mimo značené cesty, kde mohou působit erozi a rušit zvířata. Území považují za „svoje“, mají tedy tendenci z tohoto důvodu méně respektovat zákazy (vjezdu, sběru plodů, koupání aj.), které vnímají jako něco, co je spíše mířeno na „cizí“, tedy turisty. Jako majitelé domů a pozemků mohou někdy působit problémy nevhodným obhospodařováním pozemků či likvidací odpadů.

Vysoký význam pro podporu péče o území souvisí v první řadě s jejich trvalou přítomností v území. Majitelé domů na venkově, včetně chatařů a chalupářů, se významně podílejí na zachování krajinného rázu a lidové architektury.

Zájmy a možná nabídka:

Z výzkumu plyne, že tato skupina má relativně velký zájem o ornitologickou vycházku a cyklovýlet s průvodcem, případně program pro děti. O návštěvu expozice o Třeboňsku projevila podprůměrný zájem. Nicméně pokud by Dům přírody nabízel výše zmíněné aktivity, mohl by tuto skupinu zaujmout, takže ji lze **považovat za významnou i pro Dům přírody**. Na rozdíl od jiných skupin ji méně zajímá rybníkářství a více historie oblasti nebo kulturní památky a architektura nebo zvířata CHKO.

Tábory a dětské skupiny

Stručná charakteristika

Střední dopad na území plyne z toho, že dětské skupiny a tábory jsou většinou vedeny k chování šetrnému k přírodě a životnímu prostředí, i k ostatním lidem. K přírodě se proto většinou chovají s respektem.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán možností působit na ně prostřednictvím vedoucích.

Zájmy a možná nabídka

Z hlediska **Domu přírody** se jedná o významnou skupinu. Z témat by tuto skupinu mohlo oslovit rybníkářství, rostliny, zvířata a historie oblasti. Zájem by mohla mít o ornitologickou či jinou exkurzi či živé vystoupení odborníků – ochránců přírody.

Školní výlety

Stručná charakteristika

Střední dopad je u této skupiny, která přijíždí zejména v květnu, červnu a září, dán motivací k návštěvě, skupinovou dynamikou a úrovní vedení. Časté problémy zahrnují zejména odpadky odhozené v přírodě nebo rušení hlukem.

Dlouhodobý význam pro podporu péče o území je **vysoký**. Z této skupiny se mohou rekrutovat zájemci o ochranu přírody nebo kulturně-historického dědictví regionu a z některých z nich se stanou pedagogové a veřejní činitelé, kteří budou dále ovlivňovat rozhodování o zachování hodnot území (nejen na Třeboňsku).

Zájmy a možná nabídka

Dle zkušenosti Domu přírody tvoří školní skupiny důležitou část návštěvníků. Z témat tuto skupinu zajímá rybníkářství, rostliny, zvířata a do jisté míry také historie oblasti.

Skupina C: Vysoký aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Skupiny odborníků / amatérských přírodovědců

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na území plyne z jejího velmi specifického zaměření. Členové této skupiny mohou způsobit významné škody sešlapem a následnou erozí, či rušením v nejcitlivějších lokalitách, kam se vydávají za vzácnými rostlinami či živočichy. Problematický může být rovněž jejich sběr. Obecně má tato skupina tendenci chovat se paradoxně nešetrně – porušovat zákazy vstupu, sběru, pohybu mimo trasy. V jejich očích odborná znalost často ospravedlňuje chování, které by u běžného návštěvníka byl problém. Z tohoto důvodu mohou být v terénu velmi špatným příkladem pro ostatní návštěvníky, kteří pak jejich problematické chování napodobují.

Střední význam z pohledu podpory péče o území, je dán hlavně její menší početností, i když je to velmi důležitá skupina, která ovlivňuje způsob, jakým ostatní návštěvníci vnímají omezení nutná pro ochranu území, ale i ochranu přírody obecně. Na druhou stranu, vzhledem k vyhraněnému zájmu o přírodu, tato skupina může být velmi důležitá při vysvětlování nutnosti péče o přírodu.

Zájmy a možná nabídka

Patří k návštěvníkům Domu přírody. Skupinu lze oslovit odbornějšími brožurami, aktuálními a přesnými informacemi na webu nebo přednáškami a exkurzemi v doprovodu erudovaných specialistů.

Myslivci a lovci

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na území plyne z toho, že mohou přímo ovlivnit populace vzácných živočichů, ať už jejich lovem nebo pohybem v jejich území a s tím souvisejícím rušením.

Střední význam z hlediska podpory péče o území je dán především odlišnými názory na problematiku ochrany přírody, zejména v pohledu na roli zvěře, dravců a šelem v ekosystému. Pokud by se podařilo s touto skupinou úspěšně pracovat, mohla by její podpora být velmi významná.

Zájmy a možná nabídka

Z hlediska **Domu přírody** se nejedná o významnou skupinu. Je to dáno její početností, povahou pobytu a zaměřením. Významnou část této skupiny tvoří místní. Z témat by tuto skupinu mohly oslovit ornitologické či jiné exkurze nebo živé vystoupení odborníků – přírodovědců.

Filmaři, fotografové a „dronaři“

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na území plyne z toho, že se členové této skupiny mohou pohybovat v nejcitlivějších lokalitách, kam se vydávají za vzácnými rostlinami či živočichy, a především tím, že často vytvářejí zkreslený obraz území, který v návštěvnících vyvolává nereálná očekávání. Na základě těchto očekávání pak návštěvníci následně vyžadují zážitky a služby, které mohou být v konfliktu s ochranou hodnot území. Používání dronů ruší hlukem a ohrožuje klidovost, i v jinak obtížně přístupných částech území.

Střední význam z pohledu podpory péče o území, je dán hlavně menší početností této skupiny.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina nepatří **k častým návštěvníkům Domu přírody.** Skupinu lze oslovit specifickými nástroji, jako mohou být fotografické či video soutěže, výstavy fotografií či promítáním s besedami s profesionálními fotografy či filmaři.

Skupina D: Nízký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Starší páry a skupinky

Stručná charakteristika

Nízký dopad na území je dán menší početností a větší ohleduplností této skupiny k okolí. Skupina působí minimální problémy (občasné odhazování odpadků, rušení zvířat, parkování mimo vyhrazená místa).

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán vyšší zájmem o historii, přírodu a krajinu. Velikost této skupiny v republice narůstá a její vliv na rozhodování je tedy podstatný. Mohou také významně ovlivnit názor a chování dalších rodinných příslušníků (vlastní děti a vnoučata).

Zájmy a možná nabídka

Byť je tato skupina méně početná, vzhledem k jejím zájmům patří k návštěvníkům **Domu přírody**. Témata a nabídky, které skupinu oslovují, zahrnují rybníkářství, historie oblasti, památky a architektura, ale i témata přírodovědná. K vhodným formám by kromě návštěvy expozice či některé z naučných stezek mohla patřit ornitologická či jinak zaměřená vycházka s průvodcem, cyklovýlet s průvodcem.

Účastníci odborných exkurzí

Stručná charakteristika

Nízký dopad na území vyplývá z menší početnosti této skupiny, většího zájmu o poznávání přírody a jejích krás a odborným vedením. Účastníci působí minimální problémy.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán hlubším zájmem o přírodu a její ochranu a vyšší motivací dozvědět se více. Nabyté znalosti mohou členové této skupiny dále šířit ve svém okolí a tím pozitivně ovlivňovat postoje ve prospěch ochrany přírody a krajiny.

Zájmy a možná nabídka

Jak plyne z její definice, oblíbenou formou poznávání je pro tuto skupinu odborná exkurze v doprovodu zkušeného specialisty. Skupina ale je významná i z pohledu **Domu přírody**, jehož návštěva může být součástí programu.

Skupina E: Střední aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Organizátoři sportovních akcí

Stručná charakteristika

Střední dopad na území vyplývá především z toho, že akce jsou zpravidla vázány na zpevněné komunikace a značené trasy. Účastníci akcí však mohou působit škody odhazováním odpadků, rušením zvířat, sešlapem a následnou erozí, parkováním mimo vyhrazená místa a znečišťováním okolí výkaly.

Střední význam pro podporu péče o území je dán důležitou rolí, kterou hrají organizátoři akcí při pohybu návštěvníků v území, ale zároveň omezenou možností působit na chování samotných účastníků (zejména pokud se soustředí na sportovní výkony).

Zájmy a možná nabídka

Skupina organizátorů akcí není z pohledu **Domu přírody** příliš významná.

S organizátory akcí je třeba intenzivně komunikovat při povolování akce (aby bylo jasné, že chápou nezbytná omezení), v jejím průběhu (řešení nastalých problémů) a po jejím ukončení (zhodnocení vhodnosti tras, termínu, problémů a jejich řešení).

Vodní rekreanti – koupající se

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je spojen s tím, že je soustředěn na poměrně malou část území a roku, navíc do prostor výrazně ovlivněných lidskou činností. Problémy souvisejí s odhazováním odpadků, parkováním mimo vyhrazená místa a znečišťováním okolí výkaly, dále s rušením zvířat a sešlapem.

Střední význam pro podporu péče o území je dán menším zájmem o problematiku a větší orientací na sport, aktivní či pasivní odpočinek a zábavu.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina není vzhledem k povaze jejich návštěvy a hlavní motivace z pohledu **Domu přírody** významná. Bylo by možné ji oslovit přímo v místě pomocí jednoduché interpretace s hracími prvky.

Skupina G: Nízký aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Návštěvníci památek

Stručná charakteristika

Nízký dopad na území vyplývá z menší početnosti této skupiny a většího zájmu o poznávání památek a architektury. Účastníci působí minimální problémy.

Střední význam pro podporu péče o území je dán hlubším zájmem o ochranu kulturního dědictví, na který lze navázat při objasňování potřeby chránit přírodu a krajinu. Nabyté znalosti mohou členové této skupiny dále šířit ve svém okolí a tím pozitivně ovlivňovat postoje ve prospěch ochrany přírody a krajiny mimo oblast tradičních příznivců.

Zájmy a možná nabídka

Oblíbenou formou poznávání je pro tuto skupinu prohlídka s tištěným nebo živým průvodcem. Téma by mělo v sobě spojoval kulturně-historické prvky s přírodou a krajinou. Skupina je významná i z pohledu **Domu přírody**, jehož návštěva může být součástí programu nebo návštěvy zámku či historického středu města. DP je nyní umístěn v zámku v Třeboni, který je národní kulturní památkou.

Lázeňští hosté – tuzemští

Stručná charakteristika

Nízký dopad na území je dán povahou pobytu, který se soustřeďuje na lázně a okolí, případně na značené trasy pro pěší a cyklisty. Občasné problémy souvisejí s odhazováním odpadků, ale jsou minimální.

Střední význam pro podporu péče o území je dán tím, že se tuzemští hosté do území zpravidla vrací opakovaně, získávají k němu hlubší vztah a mohou pozitivně ovlivňovat své okolí (např. rodinné příslušníky).

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina je vzhledem k povaze jejich návštěvy (dlouhodobé a opakované pobyty) a dostatku volného času v Třeboni z pohledu **Domu přírody** významná.

Skupina H: Střední aktuální dopad na stav území x Nízký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Vodáci

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je spojen s pohybem a hlavně tábořením v cenné a citlivé nivě Lužnice, Staré Řeky a Nežárky, který je nicméně soustředěn na poměrně malou část území a roku. Problémy souvisejí

s tábořením mimo vyhrazená místa, odhazováním odpadků, znečišťováním okolí výkaly, rušením zvířat a sešlapem.

Nízký význam pro podporu péče o území je dán menší početností skupiny a větší orientací na odpočinek a zábavu.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina není vzhledem k povaze návštěvy a hlavní motivace z pohledu **Domu přírody** významná. V omezené míře by bylo možné ji oslovit přímo v místě pomocí jednoduché interpretace.

Sportovní rybáři

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je spojen s dlouhodobým a opakovaným pobytem v okolí vodních ploch a toků. Problémy souvisejí s utrženými vlasci ve vodě a na březích, odhazováním odpadků, znečišťováním okolí výkaly, rušením zvířat a sešlapem.

Nízký význam pro podporu péče o území je dán hlavně menší početností skupiny.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina není vzhledem k povaze jejich rekreační aktivity z pohledu **Domu přírody** významná. V omezené míře by bylo možné ji oslovit prostřednictvím stavovské organizace.

Skupina I: Nízký aktuální dopad na stav území x Nízký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Lázeňští hosté – zahraniční

Stručná charakteristika

Nízký dopad na území je dán povahou pobytu, který se soustřeďuje na lázně a okolí, případně na značené trasy pro pěší a cyklisty. Občasné problémy souvisejí s odhazováním odpadků, ale jsou minimální.

Nízký význam pro podporu péče o území je dán menší početností skupiny.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina je vzhledem k povaze jejich návštěvy (dlouhodobé a opakované pobyty) a dostatku volného času v Třeboni z pohledu **Domu přírody** významná.

Klíčová sdělení

Odůvodnění výběru témat a klíčových sdělení; výběr těchto sdělení musí logicky navazovat na potenciál území, definované cíle a cílové skupiny interpretace

Klíčová sdělení představují to, co by si měl návštěvník z CHKO Třeboňsko odnést v jednotlivých oblastech interpretace. Jedná se o **vytyčení jakýchsi opěrných bodů v dlouhém seznamu přírodního a kulturně-historického dědictví, které lze v oblasti CHKO a jejím nejbližším okolí interpretovat.**

Výběr témat a formulace klíčových sdělení

Mají-li klíčová sdělení sloužit svému účelu, je důležité pochopit, jakou roli v interpretaci fenoménů území CHKO hrají. **Výběr a formulace klíčových sdělení vychází ze stanovených cílů interpretace. Je zcela zásadní pro tvorbu / úpravu obrazu území a jeho prezentace návštěvníkům, protože tato sdělení pomáhají nastavit očekávání návštěvníků.**

Tematicky tedy klíčová sdělení **nepostihují všechno, čím je CHKO Třeboňsko z hlediska ochrany přírody a krajiny jedinečné a co může nabídnout.** Zcela záměrně si vybírají témata a lokality a směřují návštěvníka do takových částí území, kde je to v souladu s limity KPNV, a kde v ideálním případě existuje alespoň minimální zázemí a služby. **U exponovaných lokalit,** kam jsou návštěvníci již tradičně a dlouhodobě směřováni v cestovním ruchu pomocí marketingu destinace (a není reálné, že by do těchto míst přestali jezdit), **jsou důležité souvislosti, v jakých se téma prezentuje.** Souvislosti by měly pomoci vysvětlit hodnotu daného fenoménu a nutnost případných omezení, se kterými se návštěvník setká.

Formulace by měla být dostatečně srozumitelná těm, kdo prezentaci území v cestovním ruchu na **základě sdělení budou vytvářet.** Formulace sdělení je ze své podstaty velmi zhuštěná, protože je potřeba na minimálním prostoru (1 až 2 věty) postihnout zásadní fenomény i souvislosti, což není jednoduché. Tvůrce interpretace si je pak dále rozpracuje sám do interpretačních textů, které už mohou být mnohem přesnější.

Klíčová sdělení tedy nejsou slogany, které by se měly doslova kopírovat a v uvedené podobě objevit na všech interpretačních materiálech. Představují důležité vodítko, určují směr, od kterého by se tvůrce interpretace neměl odchýlit. To je důležité i pro zadavatele, kteří potřebují zadat vytvoření určité konkrétní interpretace (stezka, aplikace apod.).

Strukturování sdělení (hlavní sdělení, dílčí sdělení, konkrétní příběh) je nevyhnutné z hlediska procesu učení a vnímání. Schopnost člověka vnímat nové informace je omezená – nejnovější poznatky z oblasti komunikace a mentální kapacity návštěvníků ukazují, že větší počet sdělení než 3-4 současně dnes nedokáže většina běžných lidí zachytit, uvědomit si a zařadit.

Za 5 klíčovými sděleními dále uvádíme, jak by tato sdělení mohla být zpracována a prezentována při aktualizaci expozice v Domě přírody Třeboňska.

Hlavní sdělení

Třeboňsko je mezinárodně uznávaným příkladem nekončícího hledání rovnováhy ve světě, který se neustále mění. Je jedinečnou kombinací člověkem přetvořené krajiny rybníků a malebných jihočeských obcí, obří zásobárnou vody i kusem divočiny s mnoha přírodními poklady, která mohla vzniknout díky lidské tvořivosti a schopnosti pozorovat a respektovat přírodu – vlastnostem, které v nezmenšené míře tento kraj potřebuje pro svůj život i dnes.

Dílčí sdělení 1

Krajina Třeboňska je mezinárodně uznávaným příkladem nikdy nekončícího hledání rovnováhy ve světě, který se neustále mění, i důležitou inspirací do budoucna.

- a) Esteticky hodnotnou, harmonicky působící osídlenou krajinu Třeboňska tvoří vyvážená krajinná mozaika lesů, rybníků, polí a obcí, kterou se podařilo uchovat i díky uvážlivému plánování a některým nezbytným omezením
- b) Dnešní podoba Třeboňska je výsledkem nekonečného hledání únosné míry využívání krajiny, jejíž součástí je hospodaření v lesích, rybnících a na zemědělské půdě, těžba v pískovnách, i rekreační využití území
- c) Území CHKO Třeboňsko je prostorem pro každodenní hospodaření i pro poznání a hledání nových řešení (vědecké zkoumání, vzdělávání)
- d) V rychle se měnící Evropě i ve světě roste význam zachovalých krajin jako je Třeboňsko, mimo jiné i jako zdroje inspirace pro ochranu a rozumné využívání jiných území

Dílčí sdělení 2

Třeboňsko je vodní krajinou, která žije svým životem. Je obří zásobárnou vody v podzemí i krajinou rybníků a rašelinišť protkanou sítí potoků, umělých kanálů a řek na povrchu.

- a) Třeboňsko, které tvoří rozlehlá mělká pánev plná rašelinišť, rybníků, stok, potoků a řek, zadržuje velké množství vody, z níž ale vnímáme jen malou část, protože většina je skrytá v obří zásobárně pod zemí
- b) Voda je v neustálém pohybu a na Třeboňsku můžeme pozorovat, jak se hýbe voda povrchová i podzemní (stoupání a klesání vody v tůních, které přímo ovlivňuje život v nich, např. ropuchu krátkonožou a jiné obojživelníky)
- c) Člověk s vodou na Třeboňsku po staletí úspěšně manipuluje tak, aby sloužila jeho potřebám
- d) Současná, nečekaně rychle postupující změna klimatu však přináší pro tuto krajinu nové výzvy a stabilní vodní režim je zásadním předpokladem pro zachování Třeboňska v podobě, v jaké ho tradičně známe

Dílčí sdělení 3

Tvořivost, schopnost pozorovat, ale i respektovat přírodu se promítá do způsobů, jakým člověk postupně využíval překvapivě bohaté zdroje zdejší krajiny, a tím formoval a měnil její podobu.

- a) Stopy po osídlení na Třeboňsku máme už z pravěku, o podobě Třeboňska a životě dávných lidí toho ale mnohem více nevíme, než víme
- b) Ještě ve středověku bylo Třeboňsko málo obydleným a těžko prostupným pohraničním hvozdem, obývaným hlavně divokými zvířaty, který v lidech oprávněně budil obavy a respekt
- c) Významné šlechtické rody Rožmberků a Schwarzenbergů dokázaly díky společenskému postavení a prozíravému hospodaření využít na vodu a lesy bohatou bažinatou krajinu a postupně Třeboňsko přeměnit v dnes ceněnou krajinu rybníků a malebných jihočeských obcí
- d) Kromě rybníků zůstaly v krajině Třeboňska stopy i po dalším využívání přírodních zdrojů, které se někde otiskly přímo fyzicky do podoby krajiny, jinde po nich zůstaly pouze místní názvy
- e) Bez činnosti člověka by dnes Třeboňsko vypadalo úplně jinak, ale jak přesně, to nevíme, můžeme o tom jen spekulovat

Dílčí sdělení 4

Přes dlouhodobou přítomnost člověka zůstávají části Třeboňska kusem divočiny s mnoha přírodními poklady. Třeboňsko tak nabízí možnost přírodu poznávat a dál hledat způsoby vzájemného soužití s člověkem.

- a) Rašeliniště, rybník, les, pískovny i tok řeky jsou malé světy se složitými vztahy a množstvím pozoruhodných obyvatel
- b) Přírodní ekosystémy, jako jsou rašeliniště, přírodní les či vodní tok, se udržují samy, ale uměle vytvořené ekosystémy, jako jsou rybníky či hospodářský les, vyžadují průběžné a neustálé zásahy člověka
- c) Některé druhy živočichů, kteří tvoří velmi důležitou součásti přirozené přírodní rovnováhy zdejší krajiny a byli svědky mnoha jejích proměn, ji vinou člověka na poměrně dlouhou dobu museli opustit, aby se do ní za lepších podmínek a často i díky úsilí lidí opět mohli vrátit (např. orel mořský, vydra říční, v poslední době i vlk)
- d) V umělých ekosystémech (zemědělské ekosystémy, hospodářský les nebo rybník) některé predátory či jiné významné živočichy (bobr evropský) člověk vytlačil a jejich návrat do kulturní krajiny je z pohledu hospodáře nepříjemný, na to musí ochrana přírody myslet a nabízet vhodné řešení konfliktů

Dílčí sdělení 5

Aby Třeboňsko bylo hlavně krajinou setkávání a ne střetů, jsou zásadní vzájemná ohleduplnost a respekt.

- a) Člověk není v třeboňské krajině nikdy sám. Jsou v ní i jiní, kteří do ní patří a jsou součástí rovnováhy, kterou je potřeba zachovat. Je na člověku, aby rovnováhu neustále znovu nacházel.
- b) Setkávání místních s návštěvníky, hospodářů s rekreanty, motoristů s cyklisty může přinést vzájemné obohacení – nebo, při nedostatku oboustranného pochopení, nepříjemnou kolizi
- c) Pro divoké živočichy, kteří Třeboňsko obývají po tisíce let, může intenzivní pohyb návštěvníků a místních i nově budované dopravní stavby představovat těžko překročitelnou bariéru, která je trvale oddělí od jejich domova

Při obnově expozice v DP Třeboňska navrhujeme tato klíčová sdělení promítnout do libreta takto:

PĚT POHLEDŮ NA KRAJINU TŘEBOŇSKA

○ POHLED PRVNÍ - KRAJINA ROVNOVÁHY

Odpovídající dílčí sdělení KPNV:

Krajina Třeboňska je mezinárodně uznávaným dokladem nikdy nekončícího hledání rovnováhy ve světě, který se neustále mění, i důležitou inspirací do budoucna.

○ POHLED DRUHÝ - KRAJINA VE ZNAMENÍ VODY

Odpovídající dílčí sdělení KPNV:

Třeboňsko je vodní krajinou, která žije svým životem. Je obří zásobárnou vody v podzemí i krajinou rybníků a rašelinišť protkanou sítí potoků, umělých kanálů a řek na povrchu.

○ POHLED TŘETÍ - KRAJINA A LIDÉ

Odpovídající dílčí sdělení KPNV:

Tvořivost, schopnost pozorovat, ale i respektovat přírodu se promítá do způsobů, jakým člověk postupně využíval překvapivě bohaté zdroje zdejší krajiny, a tím formoval a měnil její podobu.

○ POHLED ČTVRTÝ - KRAJINA VYDER A ORLŮ MOŘSKÝCH

Odpovídající dílčí sdělení KPNV:

Přes dlouhodobou přítomnost člověka zůstávají části Třeboňska kusem divočiny s mnoha přírodními poklady. Třeboňsko tak nabízí možnost přírodu poznávat a dál hledat způsoby jejího vzájemného soužití s člověkem.

○ POHLED PÁTÝ - KRAJINA SETKÁVÁNÍ

Odpovídající dílčí sdělení KPNV:

Aby Třeboňsko bylo hlavně krajinou setkávání a ne střetů, jsou zásadní vzájemná ohleduplnost a respekt.

Prostředky interpretace

Zde je stručný komentář k tomu, jak navrhované typy prostředků chápat (podrobněji jsou rozpracovány v rámci Aplikační části KPNV). **Tabulka** v další části této kapitoly **přirazuje jednotlivým sdělením KPNV vhodné prostředky interpretace**, případně lokality, kde je prezentovat.

Návštěvnické středisko CHKO Třeboňsko – tzv. Dům přírody (DP) Třeboňska

Úkolem Domu přírody je mimo jiné návštěvníky směřovat k dalším částem infrastruktury, či prezentovat omezení, s nimiž se v CHKO návštěvník setká a pravidla, kterými by se návštěvník při pobytu v CHKO měl řídit. Expozice v DP má prezentovat CHKO (a BR) Třeboňsko jako celek, a má vycházet ze sdělení KPNV. Všechna sdělení (klíčová i dílčí) by v Domě přírody měla být zmíněna, i když některá nebudou například v expozici rozpracována do větší hloubky.

Expozice

Vnitřní i venkovní expozice, které prezentují přírodní a kulturně-historické hodnoty CHKO (a BR) Třeboňsko (potenciál viz Přehled stávající interpretace). Mají-li být expozice nebo jejich části v rámci práce s návštěvníkem přínosné pro ochranu přírody a krajiny v CHKO, musí prezentovaná témata respektovat Limity využití území, Zdroje interpretace a Sdělení KPNV. Zvolená forma zpracování musí respektovat zásady dobré interpretace místního dědictví. **Expozice v DP Třeboňska musí vzhledem ke zdrojům financování tyto podmínky splňovat povinně.**

Naučná stezka

Princip klasické naučné stezky spočívá v tom, že návštěvník panely absolvuje v určitém pořadí, tedy jde v určitém směru a měl by mít možnosti si prohlédnout všechny panely na její trase. Naučná stezka má společné téma, návštěvníkovi přibližuje jedno, případně několik málo dílčích sdělení a využívá autentická místa a fenomény, kde lze konkrétní sdělení dobře ilustrovat. Tomu pak odpovídají i uvedené lokality. V případě Třeboňska je v terénu panelových stezek a panelů již dostatečné množství, proto je vhodnější volit jejich opravy a zvážit obměnu obsahu spíše než budovat nové.

Panely MZCHÚ

Jsou součástí základní informační a částečně interpretační infrastruktury v terénu. Jsou postaveny na atraktivních fotografiích a krátkých textech, tak aby návštěvníkovi na první pohled vizuálně komunikovaly, čím je dané MZCHÚ zajímavé. Jsou doplněny QR kódy. Při obnově je potřeba, aby obsah co nejlépe odrážel cíle, limity a sdělení KPNV, informace získané přes QR kód musí být funkční a doplňovat, ne dublovat obsah panelu.

Prohlídka s průvodcem

Může se jednat o pravidelné prohlídky v tradičních prohlídkových objektech, jako je DP či zámek Třeboň (kde jsou tyto služby často již nabízeny) nebo příležitostné terénní exkurze s odborníkem – např. pracovníkem Správy CHKO, případně proškoleným místním průvodcem (TIC, nezávislý místní průvodce, dobrovolný strážce přírody). Mají-li být v rámci práce s návštěvníkem přínosné pro ochranu přírody a krajiny v CHKO, musí zvolené trasy a témata prohlídek respektovat Limity využití území, Zdroje interpretace a Sdělení KPNV. Diskutovanou formou průvodcovské služby v případě Třeboňska je *interpretační ranger*. Jedná se o funkci, která by kombinovala částečně povinnosti Strážce přírody (včetně administrace případů porušování ochranných podmínek v CHKO) a práci na exponovaných lokalitách v turistické sezóně, kde by ranger mohl v případě potřeby poskytnout informaci, výklad či korigoval problematické chování návštěvníků (tzv. toulavá interpretace).

Web Domu přírody Třeboňska a AOPK ČR – CHKO Třeboňsko

Základní prezentace území, která by měla pro potenciálního i skutečného návštěvníka vytvářet celistvý obraz území CHKO. Měla by obsahovat všechna sdělení a souvislosti a nabídnout mu i podrobnější informace, které není v terénu nutné prezentovat všem a návštěvník si je v případě zájmu může snadno dohledat.

Podobně jako Dům přírody Třeboňska i web DP má návštěvníka směřovat k dalšímu objevování CHKO (tj. toho, co je možné nabídnout a není v rozporu se zájmy ochrany přírody a hospodářským provozem – viz Zdroje interpretace, dále část Limity využití území, případně jinými omezeními, která jsou v území platná). Web by měl návštěvníkovi poskytnout potřebné základní turistické informace o území, do kterého jede (dostupnost, orientace, služby, omezení, s nimiž se v CHKO setká). Měl by také prezentovat vhodná pravidla chování při návštěvě a pobytu v CHKO.

Měl by obsahovat odkazy na stávající osvědčené a funkční weby AOPK ČR, destinace, informačních center, relevantních zájmových sdružení apod., které podávají podrobnější informace o konkrétních lokalitách či tématech. Důležité však je, aby podporovaly cíle KPNV (viz Směry rozvoje).

Facebookový profil CHKO Třeboňsko

FB profil je třeba udržovat aktivní a živý a pečovat o kulturu a etiku všech příspěvků. Jedná se o doplňkový prostředek pro prezentaci dění na území CHKO. Umožňuje informovat o aktuálním dění na území CHKO (výskyt zajímavých druhů, nabídka exkurzí, besed) a prezentovat se jinak než jako úřad. **Jeho nejdůležitější funkcí je otevírat aktuální témata a reagovat na kolující nepřesné či mylné informace, které se dění v CHKO dotýkají.** Měl by pomáhat usměrnit očekávání návštěvníků již před příjezdem do území a směřovat jejich pozornost do vybraných lokalit a časových období roku.

Digitální průvodce

Virtuální on-line/off-line průvodce (např. nakoleipesky.cz, izi TRAVEL) naučnou stezkou, trasou či územím. Průvodce funguje na principu volně stažitelné aplikace do mobilního telefonu. Aplikace umožňuje tvořit prohlídky po objektech a venkovní trasy. Trasy jsou zaznačeny v mapě, jednotlivá zastavení mají svůj popis, fotografie a audio stopu. Prohlídky po objektech nejsou vázány na mapu. Trasy a prohlídky mohou být zdarma nebo zpoplatněny, záleží na tvůrci. Zvolené trasy i obsah zastavení by měl respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území.

Další prostředky digitální interpretace (např. hry)

Nahrávky, videa, herní aplikace, virtuální realita, 3D animace. Pokud mají přispívat k interpretaci hodnot území, musí naplňovat cíle interpretace v území CHKO stanovené v KPNV, pracovat se sděleními, limity využití území a splňovat zásady dobré interpretace.

Návštěvnická mapa CHKO Třeboňsko

Jednoduchá návštěvnická mapa Třeboňska s lokalizací jednotlivých fenoménů (pouze těch, které je vhodné ukazovat – viz kapitoly Zdroje interpretace a Limity využití území) a jednoduchým popisem. Mapa umožňuje směřovat pozornost návštěvníků do vybraných lokalit. Bude zahrnovat přírodní, historické i kulturní dědictví oblasti, které bude stručně představeno v souladu se sděleními, která definuje interpretační plán. Mapa by měla mít formu trhacího bloku A3 a místy její distribuce by tak byla turistická informační centra a ubytovatelé. Mapa musí obsahovat také pravidla chování v CHKO.

Hledačka

Aktivita pro vyznavače hledaček (questingu), které jsou podobné šipkované či hledání „pokladu“. Hledačky by měly být vytvářeny pouze v místech, kde bude zajištěna údržba hledačky i krabičky, tj. kde na ně někdo pravidelně dohlíží a kontroluje je. Zvolené lokality i obsah hledaček musí respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území. Krabičky s „pokladem“ by měly být umístěny nejlépe v objektu, kde je někdo vydá (pracovník Domu přírody, turistického cíle, informačního centra apod.).

Interpretační program

Nejde o klasické environmentální programy pro školy (!). Ministerstvo životního prostředí striktně trvá na rozlišování programů pro střediska ekologické výchovy (které jsou často velmi obecné a je možné je absolvovat v podstatě kdekoli v ČR – např. obecný program o vodě) od interpretačních programů, které jsou určeny i pro návštěvníky CHKO a regionu. Tyto programy by měly mít velmi silnou vazbu na místo a více využívat zásad interpretace místního přírodního a kulturně-historického dědictví a místně zakotveného učení. Přetvářet klasické školní programy na programy pro veřejnost je složité (návštěvníci jsou méně trpěliví, pokud nechtějí, nemusí program absolvovat, vybírají si), proto je potřeba vytvářet přímo verze pro návštěvníky, ze kterých je po doplnění aktivit možné vytvořit program pro školy. Zvolené lokality i obsah musí respektovat Sdělení, Zdroje interpretace a Limity využití území KPNV.

Přednáška

Je formou interpretačního programu pro veřejnost, který často využívá AOPK ČR a spolupracující odborníci. Dobrá přednáška by měla respektovat stejná pravidla jako jiné formy interpretace (viz Zásady dobré interpretace). Je využívána nejvíce k prezentaci 1) hodnot území, 2) aktuálních témat, která se v území vyskytují – návrat vlka apod.

Tiskoviny AOPK ČR

Základní soubor tiskovin využívaných AOPK ČR pro CHKO Třeboňsko: základní leták o CHKO, brožura (A5 na šířku), roll-up k prezentaci na akcích, případně další doplňkové materiály jako průvodce k naučné stezce apod. Do všech by se měly postupně promítnout cíle, sdělení a limity KPNV, aby tyto materiály usměrňovaly očekávání návštěvníků a směřovaly je tam, kde je to v pořádku (neprezentovat fotografie míst a fenoménů, které není vhodné či možné ukázat, komunikovat více aktuální témata).

Tabulka prostředků a lokalit ve vazbě na sdělení KPNV

Klíčové sdělení 1

Krajina Třeboňska je mezinárodně uznávaným příkladem nikdy nekončícího hledání rovnováhy ve světě, který se neustále mění, i důležitou inspirací do budoucna.

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
a) Esteticky hodnotnou, harmonicky působící osídlenou krajinu Třeboňska tvoří vyvážená krajinná mozaika lesů, rybníků, polí a obcí, kterou se podařilo uchovat i díky uvážlivému plánování a některým nezbytným omezením	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Krátký film	DP Třeboňska Pohledy na krajinu: Dunajovická hora, rozhledna Rýdův kopec u Jindřichova Hradce, věž staré radnice v Třeboni, Lutová (od kostela v obci směr Z), Chlum u Třeboně (od kostela směr JV), výhledy ze silniček v JZ části CHKO (úseky mezi obcemi Mladošovice a Lišov, Lipnice a Kojákovice) Vesnice: SZ část CHKO (ze Záblatí směr Lhota u Dynína, Bošilec, Ponědrážka), J část (silnice ze Suchdola přes Bor) Samostatné stavby: Vitorazsko (oblast Hrdlořezy, Trpnouze) Trasy NS: Kardašova Řečice, Mikuláše Rutharda, Okolo Třeboně, Cesta kolem Světa
b) Dnešní podoba Třeboňska je výsledkem nekonečného hledání únosné míry využívání krajiny, jejíž součástí je hospodaření v lesích, rybnících a na zemědělské půdě, těžba v pískovnách, i rekreační využití území	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Krátký film	DP Třeboňska Trasy NS Pískovny
c) Území CHKO Třeboňsko je prostorem pro každodenní hospodaření i pro poznání a hledání nových řešení (vědecké zkoumání, vzdělávání).	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Krátké filmy	DP Třeboňska Kdekoliv v území, kde probíhá výzkum nebo praktický ochrannářský management a /nebo je možné ukázat běžné hospodaření Botanický ústav, Mikro-biologický ústav AV, záchranná stanice ČNFV Pískovny s ekologickou obnovou
d) V rychle se měnící Evropě i ve světě roste význam zachovalých krajín jako je Třeboňsko, mimo jiné i jako zdroje inspirace pro ochranu a rozumné využívání jiných území	Krátký film Příležitostná prohlídka s průvodcem Přednáška (Interpretační program)	Lokality vybírat v konzultaci se Správou CHKO Třeboňsko a partnery z akademického sektoru a vědeckých institucí (často budou souviset s výzkumem a/nebo realizovanými mezinárodními projekty)

Klíčové sdělení 2

Třeboňsko je vodní krajinou, která žije svým životem. Je obří zásobárnou vody v podzemí i krajinou rybníků a rašelinišť protkanou sítí potoků, umělých kanálů a řek na povrchu.

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
a) Třeboňsko, které tvoří rozlehlá mělká pánev plná rašelinišť, rybníků, stok, potoků a řek, zadržuje velké množství vody, z níž ale vnímáme jen malou část, protože většina je skrytá v obří zásobárně pod zemí.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Přednáška	DP Třeboňska Výhled na krajinu – Dunajovická hora studánky a prameny v území stáčírny vody jsou vidět pouze zvenku – Byňov (Dobrá voda), Horusice (Fontea) pohledy z hrází rybníků trasy podél vlhkých luk mezi Třeboní a rybníkem Rožmberk, Stezka zdraví Třeboň-Hrádeček, NS Okolo Světa – louky na severním okraji rybníka Svět slepá ramena Měruše, Ponědrážka
b) Voda je v neustálém pohybu a na Třeboňsku můžeme pozorovat, jak se hýbe voda povrchová i podzemní (stoupání a klesání vody v tůních, které přímo ovlivňuje život v nich, např. ropuchu krátkonohou a jiné obojživelníky).	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Přednáška	DP Třeboňska Tůně v pískovnách: dobyvací prostory Cep I, Cep II, pískovna Cep, PP Pískovna u Dračice Přirozené i umělé vodní toky s tekoucí vodou (trasy podél nich): Zlatá stoka (Třeboň, Stezka zdraví Třeboň-Hrádeček, NS Velký Lomnický), Dračice, Koštěnický potok (výpust z Hejtmanu, park u zámku v Chlumu u Třeboně) Nová řeka (Novořecká hráz a močály pod ní)
c) Člověk s vodou na Třeboňsku po staletí úspěšně manipuluje tak, aby sloužila jeho potřebám.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Krátký film	DP Třeboňska Dům Štěpánka Netolického Zlatá stoka Rozvodí (Novořecké splavy) Výlovy Pohledy na sádky z hrází (Třeboň-Svět, Šaloun-Velký Tisý)
d) Současná, nečekaně rychle postupující změna klimatu však přináší pro tuto krajinu nové výzvy a stabilní vodní režim je zásadním předpokladem pro zachování Třeboňska v podobě, v jaké ho tradičně známe.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Přednáška	NS Červené blato Trasy podél rybníků, kde je vidět kolísání hladiny vody Vysychání pramenů (např. Dunajovická hora) Novořecká hráz – kolísání vody v Novořeckých močálech DP Třeboňska

Klíčové sdělení 3

Tvořivost, schopnost pozorovat, ale i respektovat přírodu se promítá do způsobů, jakým člověk postupně využíval překvapivě bohaté zdroje zdejší krajiny, a tím formoval a měnil její podobu.

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
a) Stopy po osídlení na Třeboňsku máme už z pravěku, o podobě Třeboňska a životě dávných lidí toho ale mnohem více nevíme, než víme.	Expozice DP Panel Web Přednáška	Expozice DP Kdysi osídlení v oblasti dnešního rybníka Švarcenberk (bývalo Jezero Švarcenberk) – pouze místo, expozice ani prezentace výzkumu zatím není
b) Ještě ve středověku bylo Třeboňsko málo obydleným a těžko prostupným pohraničním hvozdem, obývaným hlavně divokými zvířaty, který v lidech oprávněně budil obavy a respekt.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Interpretační program DP	DP Třeboňska Lesnatá krajina v oblasti Vitorazska NS Červené blato (trasa, rašeliniště)
c) Významné šlechtické rody Rožmberků a Schwarzenbergů dokázaly díky společenskému postavení a prozíravému hospodaření využít na vodu a lesy bohatou bažinatou krajinu a postupně Třeboňsko přeměnit v dnes ceněnou krajinu rybníků a malebných jihočeských obcí.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP	DP Třeboňska Dům Štěpánka Netolického Zámek v Třeboni Viz také 1c) – pohled na krajinu z vyhlídkových míst a tras NS, architektura (viz 1c) NS Cesta kolem Světa NS Mikuláše Rutharda NS Velký Lomnický NS Okolo Třeboně NS Rožmberk
d) Kromě rybníků zůstaly v krajině Třeboňska stopy i po dalším využívání přírodních zdrojů, které se někde otiskly přímo fyzicky do podoby krajiny, jinde po nich zůstaly pouze místní názvy.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Přednáška – místní názvy	DP Třeboňska NS Veselské pískovny, cedule v dobývacím prostoru Cep II, NS Červené blato (rašelina), NS Kardašova Řečice (hospodářské lesy), Jemčinská obora (lov), NS Cesta kolem Světa (rostliny, lesní plody, lázně, na trase je Spolský mlýn – dnes pila)
e) Bez činnosti člověka by dnes Třeboňsko vypadalo úplně jinak, ale jak přesně, to nevíme, můžeme o tom jen spekulovat.	Expozice DP Web Přednáška	DP Třeboňska

Klíčové sdělení 4

Přes dlouhodobou přítomnost člověka zůstávají části Třeboňska kusem divočiny s mnoha přírodními poklady. Třeboňsko tak nabízí možnost přírodu poznávat a dál hledat způsoby vzájemného soužití s člověkem.

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
a) Rašeliniště, rybník, les, pískovny i tok řeky jsou malé světy se složitými vztahy a množstvím pozoruhodných obyvatel.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP (nebo Botanického ústavu, Záchrané stanice ČNFV) Přednáška Krátký film	DP Třeboňska NS Červené blato (rašeliniště) NS Veselské pískovny (pískovny) NS Kardašova Řečice (les) NS Velký Lomnický (rybník) Stezka Zdraví Hrádeček (stromy) Sbírka vodních a mokřadních rostlin v Botanickém ústavu Záchraná stanice ČNFV
b) Přírodní ekosystémy, jako jsou rašeliniště, přírodní les či vodní tok, se udržují samy, ale uměle vytvořené ekosystémy, jako jsou rybníky či hospodářský les vyžadují průběžné a neustálé zásahy člověka.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Přednáška	DP Třeboňska NS Velký Lomnický (rybník), NS Červené Blato (rašeliniště) NS Okolo Třeboně (Zámecké polesí, U Víta) NS Kardašova Řečice
c) Některé druhy živočichů, kteří tvoří velmi důležitou součásti přirozené přírodní rovnováhy zdejší krajiny a byli svědky mnoha jejích proměn, ji vinou člověka na poměrně dlouhou dobu museli opustit, aby se do ní za lepších podmínek a často i díky úsilí lidí opět mohli vrátit (např. orel mořský, vydra říční, v poslední době i vlk)	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP (nebo záchraná stanice ČNFV) Krátký film Přednáška	DP Třeboňska orly návštěvník uvidí v letu, při velkém štěstí zahlédne na hrázích vydra, příležitostně jsou to vzácní hosté v záchrané stanici ČNFV v Třeboni, jinak běžně v ZOO v Hluboké nad Vltavou
d) V umělých ekosystémech (zemědělské ekosystémy, hospodářský les nebo rybník) některé predátory či jiné významné živočichy (bobr evropský) člověk vytlačil a jejich návrat do kulturní krajiny je z pohledu hospodáře nepříjemný, na to musí ochrana přírody myslet a nabízet vhodné řešení konfliktů	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Přednáška	DP Třeboňska Kdekoliv v terénu u rybníků, kde se může vyskytovat orel a vydra a/nebo kde jsou patrné známky rybníčního hospodaření – pro ilustraci souvislostí (podobný postup případně u dalších druhů)

Klíčové sdělení 5

Abyste Třeboňsko bylo hlavně krajinou setkávání a ne střetů, jsou zásadní vzájemná ohleduplnost a respekt.

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
a) Člověk není v třeboňské krajině nikdy sám. Jsou v ní i jiní, kteří do ní patří a jsou součástí rovnováhy, kterou je potřeba zachovat. Je na člověku, aby rovnováhu neustále znovu nacházel.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Krátký film Přednáška	DP Třeboňska Všechny (oficiální) trasy a NS v CHKO, kde je možné pozorovat rostliny, živočichy, setkat se s dalšími uživateli území a sledovat pozitivní či negativní vliv na přírodu a krajinu Záchranná stanice ČNFV
b) Setkávání místních s návštěvníky, hospodářů s rekreanty, motoristů s cyklisty může přinést vzájemné obohacení – nebo, při nedostatku oboustranného pochopení, nepříjemnou kolizi.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP Krátký film	DP Třeboňska Hráz Rožmberka Úzké silnice v JV části CHKO Všude, kde dochází ke střetům mezi různými skupinami uživatelů + místa, kde je možné na ně působit (např. občerstvovací zastávky, ubytovací zařízení, TIC apod.)
c) Pro divoké živočichy, kteří Třeboňsko obývají po tisíce let, může intenzivní pohyb návštěvníků a místních i nově budované dopravní stavby představovat těžko překročitelnou bariéru, která je trvale oddělí od jejich domova.	Expozice DP Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Interpretační program DP (nebo záchranné stanice) Přednáška	DP Třeboňska Záchranná stanice ČNFV Frekventované komunikace a dopravní uzly (např. u Veselí nad Lužnicí)

Podporované směry rozvoje území CHKO (a BR) Třeboňsko

Doporučené směry rozvoje v oblasti interpretace místního dědictví a souvisejícího rozvoje návštěvnické a interpretační infrastruktury vycházejí z Analytické části, definice hlavních cílových skupin, cílů, klíčových sdělení a hodnocení ploch z hlediska návštěvnosti (Limity).

Jednotlivé problémy, témata a/nebo lokality spolu souvisejí a navrhovaná opatření by proto měla mít pozitivní vliv ve více oblastech. **Tato kapitola:**

- 1) formuluje **průřezové problémy**, které mají dopad na ochranu hodnot území + navrhuje možná řešení,
- 2) formuluje **témata či lokality nesoucí potenciál pro rozvoj v duchu klíčových sdělení a cílů KPNV** + navrhuje, jak potenciál využít,
- 3) dívá se na **potenciál v oblasti informačních služeb, služeb pro cyklisty a interpretační infrastruktury a služeb** (naučné stezky, expozice, hledačky, interpretační programy, prohlídky apod.)

Průřezové problémy

Koordinace rozvoje cestovního ruchu, koordinace komunikace a zavádějící obraz území

Stav

- **Historicky daná nedostatečná koordinace rozvoje CR na celém území CHKO způsobila, že se turistické služby, nabídka a návštěvníci soustředili v oblasti Třeboně a okolí, resp. Chlumu u Třeboně a okolí.** S touto skutečností přímo souvisela i komunikace a obraz území, které nebyly plošně vyvážené a nezohledňovaly potřeby OP.
- **Stávající vytvářený obraz území vyvolává v návštěvníkovi nereálná očekávání, která přispívají ke střetům se zájmy ochrany přírody.** Třeboňsko jako celek je prezentováno jako liduprázdná krajina, včetně nejcennějších a nejpřetíženejších míst, což vede k tomu, že návštěvníci mají tendenci „liduprázdná“ místa vyhledávat. Většinou jsou to odlehlá místa mimo značené trasy, kde zvýšení návštěvnosti není žádoucí vzhledem k potřebě zachování hodnot CHKO.
- **Stávající obraz území téměř vůbec neodráží potřeby OP** (než byla připravena KPNV (2019), neexistoval koncepční dokument, který by především ze strany AOPK ČR pro celé území CHKO stanovil: proč, co a kde, komu, jak interpretovat a komunikovat)
- **Potřeby OP nejsou komunikovány efektivně** (stávající infrastruktura není využita efektivně, neodráží sdělení pro území, infrastruktura existuje, ale obsahově téměř vůbec neřeší, co je potřeba, a navíc formou, která by oslovila návštěvníky)
- **Tok informací odrážejících potřeby OP v území CHKO zprostředkovává návštěvníkům především DP Třeboňska, jehož budoucnost je v současné době (2018) nejistá** (provozovatelem DP je Město Třeboň, komunikace ohledně dalšího provozu DP i aktualizace expozice je složitá)

Navržený směr rozvoje

Lepší koordinace rozvoje cestovního ruchu a z ní plynoucí jednotná komunikace hodnot a limitů území s cílem vytváření jeho reálného obrazu

- **ad Slabá koordinace rozvoje CR, aktivit a vytváření obrazu území**
 - **Vytvořit si/upevnit komunikační kanály s DM (především nově vzniklou TO Třeboňsko) a dalšími výraznými subjekty, které spoluurčují směr rozvoje cestovního ruchu a spoluvytvářejí obraz území (např. Lázně Třeboň atd.) a dlouhodobě s nimi pracovat na vyváženém rozvoji cestovního ruchu a společném vytváření obrazu území (základem je KPNV)**
 - **Vystupovat na fórech, která řeší problematiku cestovního ruchu (jako např. Konference k šetrnému cestovnímu ruchu pořádaná na jaře 2018 v Třeboni) s příspěvky o tom, jaký je dopad CR na území, jak může snižování kvality prostředí ovlivnit CR v území (eutrofizace vodních ploch, sucho, kalamitní stavy v lesích)**
 - **Zapojovat další subjekty, které mají zájem o spolupráci (rozvoj / usměrnění cestovního ruchu) – příležitost při oficiálních jednáních Správy v území, na fórech turistického ruchu (Turistická oblast Třeboňsko, setkání pracovníků v cestovním ruchu, Jihočeská centrála CR), Lesy České republiky s.p., Třeboňské lesy a rybníky s.r.o.), spolupracovat přitom se subjekty, které mají v konkrétních místech s návštěvníky podobné problémy jako OP (LČR s. p. a další lesnické subjekty, Rybářství Třeboň a. s., obce, místní provozovatelé služeb, těžaři štěrkopísku atd.) a mohou pomoci skutečný stav v území komunikovat směrem k destinačnímu managementu**
 - *Představit KPNV partnerům v regionu a vysvětlit, jak s ní pracovat*
- **ad Stávající obraz území vytváří zkreslená očekávání**
+ Stávající obraz území téměř vůbec neodráží potřeby OP
 - **Prezentovat skutečný obraz území, ne ideál, který návštěvník nenajde, tj. formovat očekávání návštěvníka ve spolupráci s destinačním managementem**
 - *Promítnout sdělení a limity KPNV do vlastních materiálů AOPK ČR (CHKO Třeboňsko) – leták CHKO, web AOPK ČR, web DP, expozice DP*
- **ad Potřeby OP nejsou komunikovány efektivně**
 - *Promítnout KPNV do další komunikace s návštěvnickou veřejností*
 - *Obnovu stávající a vytváření nové interpretace striktně stavět na KPNV (minimálně vlastní, tam kde je to možné i ostatní)*
 - *Podporovat subjekty, které provozují infrastrukturu, která nejlépe odpovídá sdělení KPNV o CHKO*
- **ad Tok informací a DP Třeboňska**
 - *Podporovat dlouhodobou a fungující spolupráci mezi Městem Třeboň jako provozovatelem DP, v případě nutnosti hledat alternativu, aby funkce, kterou DP v CHKO v komunikaci s návštěvníky i dalšími subjekty cestovního ruchu v CHKO plní, zůstala zachována*

- Podporovat existenci expozice DP a upravit ji tak, aby ji sloužila jako funkční nástroj komunikace potřeb OP v CHKO s významným dopadem na návštěvnickou veřejnost – viz doporučení k expozici DP v Přehledu interpretace

Rostoucí tlak na intenzivnější turistické využití území CHKO jako celku

Stav

- **Organizace cestovního ruchu**
 - **Koncentrace návštěvníků a dlouhodobě rostoucí návštěvnost na některých místech** (zejména v oblasti Třeboně, Chlumu u Třeboně a okolí) především v letní sezóně **naráží na hranice únosnosti infrastruktury, návštěvníků, místních obyvatel i fenoménů samotných.**
 - V obdobích, kdy kvůli nejisté bezpečnostní situaci v zahraničí návštěvníci raději tráví dovolenou doma, často využívají právě osvědčené, oblíbené destinace jako je Třeboňsko. Tlak na ně se tím ještě zvyšuje. **Propagace destinace v cestovním ruchu přitom nezohledňuje problémy**, které vysoká koncentrace turistů místně způsobuje **a v následujícím období zůstává stejná** (jedná se o celorepublikový trend, nejde jen o Třeboňsko).
 - Tlak na **rozšiřování infrastruktury a aktivit do dosud nevyužívaných oblastí** s řídkou sítí značených tras, a s tím spojené zmenšování klidových zón a jejich fragmentace
 - **Častější pohyb návštěvníků mimo oficiální značené trasy** (využívání tras, které nejsou oficiálně značeny a odsouhlaseny, a s tím související **zavádějící komunikace vydavatelů map** směrem k veřejnosti) + **tlak na vyznačování a vytváření nových tras**
 - **Častější střety různých uživatelů tras** (různé skupiny návštěvníků mezi sebou /návštěvník x místní / návštěvník x hospodář) – např. hráz Rožmberka, lesní cesty)
 - **Snaha uspokojit poptávku po pořádání hromadných sportovních akcí**
- **Čistota, odpady**
 - Rozvoj cestovního ruchu v některých místech naráží na **limity technické infrastruktury** (např. kapacita ČOV apod.)
 - Masová návštěvnost způsobuje **problém s odpady a znečišťováním** okolí nejvytíženějších tras, turistických cílů a parkovišť
- **Doprava**
 - Enormní zájem cykloturistů **v sezóně** způsobuje **zhoršení dopravní situace** na úzkých silnicích nižších tříd a v centrech některých obcí a měst v regionu
 - **Parkování mimo parkovací plochy** z důvodů nedostatečné kapacity, neexistující infrastruktury či porušování zákazů vjezdu
- **Stav fenoménů**
 - **Poškozování fenoménů**, které jsou důležité z hlediska biodiverzity a komunikace s veřejností (dokládají hodnotu území a prostředků vynakládaných na péči o území), ale i cestovního ruchu a návštěvnického zážitku (jsou využívány v marketingu pro dokladování atraktivity území a konkrétních turistických cílů) – harmonická krajina s velkou druhovou pestrostí, klidné oblasti s minimálním pohybem návštěvníků

Navržený směr rozvoje

Podporovat udržitelný rozvoj cestovního ruchu v území v souladu se stanovenými limity (včetně ochrany klidových oblastí, kde není rozvoj CR z pohledu OP žádoucí)

- ad Organizace cestovního ruchu
 - **Koncentrace návštěvníků a limity únosnosti**
 - *Prosazovat řízení a plánování cestovního ruchu tak, aby respektovalo reálný stav v území, aby se dále nepřetěžovaly části, které jsou již dnes intenzivně využívány, zohlednit KPNV (Limity)*
 - *Ve spolupráci s DM využívat KPNV a Limity k plánování prezentace území, vytváření produktů cestovního ruchu a směřování turistů k částem infrastruktury a turistickým cílům v jiných, méně vytížených částech CHKO (v souladu s KPNV a Limity) a do oblastí za hranicemi CHKO (Borovansko, Nové Hrady, Jindřichohradecko, Soběslavsko...)*
 - *Spolupracovat se subjekty, které mají v konkrétních místech s návštěvníky problémy, podobně jako OP (LČR s. p. a další lesnické subjekty, Rybářství Třeboň a. s., obce, místní provozovatelé služeb, těžaři štěrkopísku atd.)*
 - **Propagace území v cestovním ruchu**
 - *S ohledem na kvalitu zážitku návštěvníka prezentovat skutečnou situaci (např. v Třeboni) a reálný obraz území, nikoli romantický ideál, který návštěvník nenajde, a tak ve spolupráci s destinačním managementem formovat realistická očekávání návštěvníka. Je však nezbytné komunikovat také s CzechTourismem a krajskou centrálou cestovního ruchu, nejlépe prostřednictvím DM (TO Třeboňsko).*
 - *Vystupovat na fórech, která řeší problematiku cestovního ruchu (jako např. Konference k šetrnému cestovnímu ruchu pořádaná na jaře 2018 v Třeboni) s příspěvky, jaký je dopad CR na území, jak může snižování kvality prostředí ovlivnit CR v území (eutrofizace vodních ploch, sucho, kalamitní stavy v lesích)*
 - **Tlak na rozšiřování infrastruktury, a tím zmenšování klidových zón**
 - *Rozlišovat nevyužívané oblasti podle toho, co o nich říkají Limity KPNV, postupovat v souladu s nimi (tj. u některých zachovat klidovost, jiné šetrně využívat pro cestovní ruch)*
 - *Nesměřovat tok návštěvníků mimo stávající síť značených pěších a cyklistických tras (ve spolupráci s dalšími aktéry – viz dále doporučení u bodu Pohyb mimo oficiální značené trasy)*
 - *Nevytvářet nabídku, která by v sezóně zvyšovala v kritických místech návštěvnost a s ní i související problémy (špatná dopravní situace, nedostatečné hygienické zázemí, nelegální parkování)*
 - *Nevytvářet novou nabídku, aniž by v souvislosti s ní byla zároveň řešena dopravní situace, hygienické zázemí, parkování a provoz konkrétních turistických cílů*

- *Komunikovat na vhodných fórech (obce, DSO, DM), vysvětlit, co se Limity myslí, co to v konkrétním místě znamená a proč má smysl limity respektovat*
- *Komunikovat Limity využití území organizacím, které zastupují zájmové skupiny uživatelů území (převážně sportovci) a směřují návštěvníky do oblastí, kde to není žádoucí (KČT, Čemba, Nadace Jihočeské cyklostezky, SHOCart a jiní vydavatelé map)*
- **Pohyb mimo oficiální značené trasy, tlak na vyznačování a vytváření nových tras, zavádějící komunikace vydavatelů map směrem k veřejnosti**
 - *Nevytvářet další oficiální značené trasy mimo stávající síť, nevytvářet další turistické cíle v oblastech mimo síť značených tras, řídit se KPNV (Limity)*
 - *Spolupracovat s DM – Turistickou oblastí Třeboňsko a dalšími subjekty, které trasy pro návštěvníky vytvářejí (např. obce, TIC, provozovatelé služeb, Čemba, Nadace Jihočeské cyklostezky, KČT, SHOCart atd.). Dohodnout se na společné přípravě tras (oficiálně vyznačených v terénu i doporučených a nabízených návštěvníkům jako produkty cestovního ruchu – např. tematické trasy), tak aby návštěvníky nenaváděly do citlivých a problematických míst, řídit se KPNV (Limity).*
 - *Dlouhodobě spolupracovat s vydavateli map na podobě oficiálních verzí turistických map pro oblast CHKO, řídit se KPNV (Limity)*
 - *Konsolidovat situaci s vyznačováním tras do vydávaných map (SHOCart, KČT, případně další vydavatelé) a na ně navázaných aplikací a dohodnout se na způsobu další spolupráce v budoucnu*
 - *Iniciovat přeložení stávajících tras v konfliktních úsecích (viz Limity)*
 - *Spolupracovat se subjekty, které mají v konkrétních místech s návštěvníky problémy, podobně jako OP (LČR s. p. a další lesnické subjekty, Rybářství Třeboň a.s. atd.) a komunikovat problémy společně DM, zřizovatelům tras a vydavatelům map*
 - *Spolupracovat s Nadací Jihočeské cyklostezky (výměna informací, stanovení omezujících podmínek)*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*
- **Střety různých uživatelů tras**
 - *Ve spolupráci s dalšími aktéry (subjekty zastupující cyklisty, pěší a další uživatele tras, obce, hospodáři, policie apod.) vyvinout tlak na prosazování tolerantnějšího chování ze stany různých uživatelů stezek a cest*
 - *na úrovni ČR: podporovat vytvoření kampaně AOPK ČR a MŽP (případně ve spolupráci s dalšími subjekty jako ČT, Centrum dopravního výzkumu, BESIP apod.)*
 - *na úrovni Jihočeského kraje: podporovat vytvoření kampaně/zapojení do celorepublikové kampaně (viz výše)*

- *Využívat příležitostí a ve spolupráci s dalšími subjekty (např. hospodáři, obcemi, provozovateli služeb) upozorňovat na problém (netolerance, střety mezi uživateli tras)*
- *Vyzdvihovat toleranci mezi uživateli tras jako součást chování návštěvníků v CHKO, které přispívá k ochraně území a jeho hodnot, publikovat pozitivní zkušenosti ze zahraničí*
- *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*
- **Poptávka po hromadných akcích**
 - *Komunikovat důvody pro limity konkrétním organizátorům hromadných akcí (případně i prostřednictvím DM, které území jako vhodné k pořádání akcí prezentují)*
 - *Spolupracovat s destinačním managementem a posuzovat aktivity vzhledem ke kvalitě zážitku návštěvníka a propagaci Třeboňska jako klidné, harmonické krajiny*
 - *Hledat a spolupracovat se subjekty (hospodáři, obce, provozovatelé služeb), které mají právo se v těchto případech vyjadřovat a mají podobný zájem jako OP*
 - *Povolovat hromadné akce v souladu s KPNV, řídit se Limity – striktně vázat na značené trasy a vyžadovat zajištění odpovídajícího hygienického zázemí*
- **ad Čistota, odpady**
 - **Rozvoj naráží na limity technické infrastruktury**
 - *Při řízení rozvoje CR a povolování dalších zařízení dbát na dodržování územního plánu a limitů existující technické infrastruktury (např. kapacit ČOV, kapacit komunikací apod.)*
 - **Problémy s odpady a znečišťováním okolí tras, turistických cílů a parkovišť**
 - *Komunikovat pravidlo „co si přinesu, to si odnesu“ a pravidla chování v chráněném území (zásady Leave No Trace), podpořit kampaní (od cedule na parkovišti až po kus expozice v DP a upozornění v návštěvnícké mapě, tiskovinách)*
 - *U oficiálních parkovacích ploch vyřešit hygienické zázemí (WC) – podle významu nástupního místa, u hlavních nástupních míst by být mělo*
 - *Umístit odpadkové koše a kontejnery na tříděný odpad na parkovištích vyššího řádu, kde je zajištěn odvoz odpadu*
 - *Nepodporovat umístování odpadkových košů volně v terénu*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*
- **ad Doprava**
 - **Zhoršení dopravní situace v sezóně**
 - *preferovat/podporovat/propagovat rozvoj pěší turistiky, která méně zatěžuje silniční síť (tam, kde je to pro pěší turistiku vhodné – tj. ne dlouhé, nudné úseky cest v lesích)*

- *tam, kde je to možné, zvážit možnost řešení dopravních problémů tím, že se v kritických místech vybudují cyklostezky, případně silnice rozšíří o cyklopruhu.*
- **Parkování mimo parkovací plochy, porušování zákazů vjezdu**
 - *Spolupracovat s Policií ČR, Městskou policií a LČR s. p. a důsledně dbát na dodržování omezení vyplývající ze ZOPK a lesního zákona, pokutovat porušování zákazu vjezdu*
 - *Spolupracovat s majiteli pozemků, obcemi a LČR a hledat možnosti rozšíření legálních parkovacích ploch v kritických místech, především na okrajích silnic v blízkosti rekreačně využívaných pískoven (viz dále Rostoucí polo/nelegální využívání pískoven) a na vjezdech na lesní cesty*
 - *Při legalizaci vhodných ploch pro odstavení motorových vozidel mimo silnice a místní komunikace použít právní nástroj vyhrazení míst se souhlasem orgánu OP, iniciovat žádosti*
 - *Komunikovat ve spolupráci s lokálními médii (rozhlas, tiskoviny, FB) rizika spojená s porušováním nedovoleného parkování a zákazů vjezdu (především riziko pro průjezd záchranné služby, hasičů apod.)*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*
- **ad Stav fenoménů**
 - *Nepřipravovat, neprezentovat a nepropagovat akce, trasy a produkty cestovního ruchu, které vedou ke snižování klidovosti území a k jeho fragmentaci*

Dlouhodobě rostoucí tlak na intenzivnější využívání populárních lokalit

Stav

Dlouhodobě vysoká návštěvnost v oblasti Třeboně, Chlumu u Třeboně a okolí v letní sezóně naráží na některých místech na hranice únosnosti infrastruktury, návštěvníků, místních obyvatel i fenoménů samotných.

- **Organizace cestovního ruchu**
 - Turistická nabídka je dlouhodobě soustředěna do oblasti Třeboně a Chlumu u Třeboně, čemuž odpovídá i organizace akcí a zaměření propagace. Výsledkem je vysoká koncentrace návštěvníků.
 - Návštěvníci se snaží vyhnout „davům“ a častěji se proto pohybují mimo oficiální značené trasy (využívání tras, které nejsou oficiálně značeny a odsouhlaseny)
 - Tlak na rozšiřování nabídky a vytváření nových tras, aktivit a služeb v místě
- **Doprava**
 - Ve špičkách v sezóně problematická dopravní situace na příjezdových tazích do Třeboně, v Třeboni a na úzkých silnicích v JV části CHKO kolem Chlumu
 - Parkování mimo parkovací plochy z důvodů nedostatečné kapacity, neexistující infrastruktury či porušování zákazů vjezdu
- **Čistota**
 - Problém s odpady a znečišťováním okolí nejvytíženějších tras a turistických cílů
- **Tábořiště**
 - Nedovolené táboření
- **Stav fenoménů**
 - Úbytek klidových zón pro zvěř a fragmentace krajiny (stále se rozšiřující využívání cestní sítě v lesích atd.), snaha o rozšiřování aktivit na vodních plochách v ptačí oblasti (koncerty, ohňostroje, hromadné akce)

Navržený směr rozvoje

Podporovat udržitelný rozvoj cestovního ruchu, který respektuje meze únosnosti území

(viz kapitola Limity využití území)

- **ad Organizace cestovního ruchu**
 - **Koncentrace návštěvníků v oblasti Třeboně a Chlumu u Třeboně**
 - *Prosazovat řízení a plánování cestovního ruchu tak, aby to respektovalo reálný stav v území, aby se dále nepřetěžovaly části, které jsou již dnes intenzivně využívány (Třeboň, Chlum u Třeboně a okolí), zohlednit KPNV (Limity)*
 - *Ve spolupráci s DM využívat KPNV a Limity k plánování prezentace území, vytváření produktů cestovního ruchu a směřování turistů k částem infrastruktury a turistickým cílům v jiných, méně vytížených částech CHKO (v souladu s KPNV a Limity) a do oblastí za hranicemi CHKO (Borovansko, Nové Hrady, Jindřichohradecko, Soběslavsko...)*

- *Prezentovat skutečnou situaci v Třeboni (nevytvářet představu idylického, liduprázdného místa), klást důraz na kvalitu zážitku návštěvníka, což by měl být společný zájem jak Správy CHKO, tak DM a poskytovatelů služeb*
- **Pohyb mimo oficiální značené trasy**
 - *Nadále nezvyšovat návštěvnost Třeboně, Chlumu u Třeboně a okolí ve špičkách*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*
- **Rozšiřování nabídky, vytváření nabídky nových tras, aktivit a služeb v místě**
 - *Nesměrovat tok návštěvníků mimo stávající síť značených pěších a cyklistických tras (ve spolupráci s dalšími aktéry – viz dále doporučení u bodu Pohyb mimo oficiální značené trasy)*
 - *Nevytvářet nabídku, která by v sezóně zvyšovala v kritických místech návštěvnost a s ní i související problémy (špatná dopravní situace, nedostatečné hygienické zázemí, nelegální parkování)*
 - ***Nevytvářet novou nabídku, aniž by v souvislosti s ní byla zároveň řešena dopravní situace, hygienické zázemí, parkování a provoz konkrétních turistických cílů***
- **ad Doprava**
 - **Problematická doprava na úzkých silnicích v JV části CHKO, Třeboni atd.**
 - *Komunikovat pravidla jízdy ve skupině cykloažurnistů, a jaké problémy jejich styl jízdy způsobuje*
 - *Vytvořit krátké spoty, které budou problém a pravidla komunikovat*
 - *Upozorňovat cykloturisty, kteří jsou v území poprvé, na situaci v těchto částech CHKO*
 - *Tam, kde to lze, vytvořit cyklopruhy, výjimečně alternativní trasy (cyklostezky)*
 - **Parkování mimo parkovací plochy, porušování zákazů vjezdu**
 - *Spolupracovat s Policií ČR, Městskou policií a LČR s. p. a důsledně dbát na dodržování omezení vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny a lesního zákona, pokutovat porušování zákazu vjezdu*
 - *Spolupracovat s majiteli pozemků, obcemi a LČR a hledat možnosti rozšíření legálních parkovacích ploch v kritických místech, především na okrajích silnic v blízkosti rekreačně využívaných pískoven (viz dále Rostoucí polo/nelegální využívání pískoven) a na vjezdech na lesní cesty*
 - *Při legalizaci vhodných ploch pro odstavení motorových vozidel mimo silnice a místní komunikace použít právní nástroj vyhrazení míst se souhlasem orgánu OP, iniciovat žádosti*
 - *Komunikovat ve spolupráci s lokálními médii (rozhlas, tiskoviny, FB) rizika spojená s porušováním nedovoleného parkování a zákazů vjezdu (především riziko pro průjezd záchranné služby, hasičů apod.)*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*

- **ad Čistota**
 - **Problém s odpadky a znečišťováním**
 - *U oficiálních parkovacích ploch vyřešit hygienické zázemí (WC) – podle významu nástupního místa, u hlavních by mělo být*
 - *Komunikovat Leave No Trace, podpořit kampaní (od cedule na parkovišti až po kus expozice v DP) a upozornění v návštěvnické mapě a turistických novinách*
 - *Instalovat odpadkové koše a kontejnery na tříděný odpad na parkovištích vyššího řádu, kde je zajištěn odvoz odpadu*
 - *Volně v terénu umístování odpadkových košů nepodporovat*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů*
- **ad Tábořiště**
 - **Nedovolené táboření**
 - *Spolupracovat s vlastníky pozemků, hospodáři, Policií ČR a Městskou policií a pokutovat porušování zákazů táboření a rozdělávání ohňů*
 - *Komunikovat pravidla chování v chráněném území – zásady Leave No Trace*
 - *Působit na návštěvníky prostřednictvím DP a dalších komunikačních kanálů a dalších komunikačních kanálů*
- **ad Stav fenoménů**
 - ***Nepřipravovat, neprezentovat a nepropagovat akce, trasy a produkty cestovního ruchu, které vedou ke snižování klidovosti území a k jeho fragmentaci***

Snižování zážitku návštěvníka v důsledku změn v krajině, které nezpůsobil cestovní ruch

Stav

Zánik stanovišť, unifikace krajiny a pokles druhové pestrosti, které jsou způsobeny současným hospodařením v krajině – především rybníky a velkoplošné zemědělství

- **Rybníky – eutrofizace tradičních rekreačních vodních ploch** (Hejtman, Staňkovský rybník aj.) a další důsledky intenzivního hospodaření, malé možnosti odbahnění (vysoké náklady)
- **Zarůstání bezlesí, unifikace zemědělsky obdělávaných pozemků, jednostranně zaměřené hospodaření v lesích** apod.

Navržený směr rozvoje

Podpora šetrného obhospodařování krajiny a péče o jednotlivé přírodní a kulturní fenomény ve spolupráci s partnery

- **ad Rybníky – eutrofizace a další důsledky intenzivního hospodaření**
 - *Komunikovat nebezpečí spojené s eutrofizací vodních ploch, dopad na kvalitu vody, prostředí, i zdraví návštěvníků a místních, ale i vliv na kvalitu zážitku návštěvníka*
 - *Komunikovat problémy spojené s údržbou rybníčních soustav a náklady spojené s odstraňováním následků intenzivního rybníčního hospodaření i přirozeného zanášení rybníků a umělých vodních toků*
 - *Připravit vzdělávací a interpretační programy na toto téma, které bude možné využít v DP a nabízet návštěvníkům i školám v regionu (ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou, Botanickým ústavem a Mikrobiologickým ústavem AV a dalšími partnery)*
 - *Komunikovat ve spolupráci s lokálními médii (rozhlas, tiskoviny, FB) zdravotní rizika spojená s koupáním v rybnících, kde dochází k eutrofizaci a masovému rozvoji sinic*
- **ad Zarůstání bezlesí, unifikaci zemědělsky obdělávaných pozemků, jednostranně zaměřené hospodaření v lesích** apod.
 - *Realizovat praktická managementová opatření na podporu pestrosti přírody a krajiny*
 - *Pořádat pravidelná setkání, besedy a exkurze s průvodcem pro místní obyvatele, chataře a chalupáře s cílem motivovat je k chování podporujícímu zachování pestrosti přírody a krajiny v okolí jejich nemovitosti (obhospodařování drobných ploch, odpovědné likvidace biologického a jiného odpadu, nakládání s vodami apod.)*
 - *Při vhodných příležitostech (např. různé konference a setkání v rámci projektů, setkání TIC apod.) zajistit osvětu ve spolupráci s odborníky/sami vystupovat s příspěvky o důsledcích ztráty pestrosti ve vazbě na cestovní ruch. Pokud je krajina pestrá, stále je v ní něco zajímavého a není to vázáno pouze na omezené období roku.*
 - *Komunikovat témata spojená s hospodařením v expozici a programové nabídce DP*
 - *Tam, kde je to vhodné, začlenit sdělení KPNV týkající se hospodaření do obsahu naučných stezek*
 - *Spolupracovat s partnery na zachování krajinářsky hodnotných prvků v krajině (architektonické památky, pohledová místa, aleje apod.)*

Rostoucí polo/nelegální rekreační využívání pískoven

Stav

Vedle některých bývalých pískoven, které jsou legálně využívány k rekreaci u vody, roste obliba využívání pískoven, které dosud slouží jako dobývací prostory, přičemž zde chybí odpovídající infrastruktura

- **Situace je málo přehledná**, k využívání pískoven pro koupání často návštěvníky směřují i informační centra, DM a místní ubytovatelé a poskytovatelé služeb
- **Nelegální vstup do prostoru pískoven, nepovolené odstavování aut na nevhodných místech a znečišťování pískoven a jejich okolí odpady a výkaly** – neexistuje nebo není dostatečná infrastruktura, hygienické zázemí

Navržený směr rozvoje

Podporovat využití existujících možností rekreace u vody v regionu a spolupracovat na legalizaci či potírání „divokého“ rekreačního využívání pískoven

- **ad Málo přehledná situace**
 - *V souladu s KPNV a Limity rozhodnout u jednotlivých pískoven zda/za jakých podmínek, rekreaci **tolerovat**, ve spolupráci s příslušnými subjekty **legalizovat, nebo potírat***
 - *Ve spolupráci s obcemi a DM tyto **informace předávat dále poskytovatelům služeb a návštěvníkům** prostřednictvím osvědčených komunikačních kanálů (TIC, weby, média, FB)*
 - *Ve spolupráci s lokálními a regionálními médii, s DM a obcemi **směřovat návštěvníky na fungující koupaliště**, která nabízejí dostatečné zázemí se stravováním, hygienickým zařízením (WC a sprchy) a doplňkovými službami (např. půjčovny lodí a šlapadel)*
- **ad Nelegální vstup, nepovolené parkování a znečišťování okolí**
 - **Komunikovat rizika** spojená s porušováním zákazu koupání v rybnících a aktivních dobývacích prostorech (především zdravotní rizika – ponořené části zařízení v pískovnách, zdravotní komplikace způsobené sinicemi apod.)
 - **směrem k místní veřejnosti** – ve spolupráci s lokálními médii (rozhlas, tiskoviny, FB)
 - **směrem k návštěvníkům, ubytovatelům a poskytovatelům služeb** prostřednictvím vydávaných tiskovin či turistických webových stránek – spolupráci s DM a obcemi
 - **Na základě dohody o využití pískoven** viz výše Málo přehledná situace:
 - **U pískoven, kde by se rekreace měla legalizovat**
 - **spolupracovat s vedením příslušných měst a obcí, na vyhrazení vhodných míst k parkování v blízkosti pískoven**
 - **připravit ve spolupráci s příslušnými orgány a subjekty dobudování základní infrastruktury (WC), které bude možné začít realizovat v momentě, kdy v pískovnách skončí aktivní těžba**
 - **zakotvit případné dovybavení území vhodnou infrastrukturou v územních plánech**

- ***U pískoven, kde bude rekreace tolerována***
 - *monitorovat průběžně dopad na zájmy OP*
- ***U pískoven, kde je rekreace v rozporu se zájmy OP***
 - *monitorovat situaci a ve spolupráci s příslušnými orgány postihovat nedovolený vstup a odstavování vozidel.*

Oblasti nevyužitého potenciálu

Místa

- **Místa, která mají zájem o rozvoj a kde to není v rozporu s Limity KPNV**
 - Např. Vitorazsko, oblast Kardašovy Řečice
 - **Jednotlivé případy konzultovat se správou CHKO a budovat infrastrukturu v souladu se sděleními KPNV**
- **Jiné využití stávajících míst** viz dále: Efektivnější využití stávající infrastruktury

Témata

Pro vytváření žádoucího obrazu území jsou důležitá všechna sdělení KPNV. Vhodné lokality, kde je prezentovat, jsou uvedeny v tabulce Prostředků interpretace.

Zde jsou uvedena témata, která:

- 1) jsou málo zastoupena a jsou potřebná z hlediska OP a hodnot území** (např. dopad klimatické změny, eutrofizace a zanášení rybníků apod.)
a/nebo
- 2) nabízejí možnost zaměřit pozornost na fenomény, které zatím nejsou více prezentovány a umožňují tak směřovat návštěvníky tam, kde to z hlediska limitů není problém** (např. Vitorazsko), **kde existuje stávající infrastruktura** (např. NS Červené blato), **a nejlépe i dostatečné zázemí a služby** (např. památky lidové architektury přímo v obcích).

U témat vždy uvádíme i vazbu na konkrétní sdělení KPNV, aby bylo jasné, v jakých souvislostech je prezentovat. Jedině tak je možné témata komunikovat smysluplně a srozumitelně, ve vazbě na hodnotu celého území, ne izolovaně (např. návrat vlka).

- **Třeboňsko jako doklad hledání rovnováhy** (klíčové sdělení 1, především 1b, 1d, 5a)
- **Mokřadní krajina Třeboňska v době klimatické změny** (klíčové sdělení 2d)
tj. složitější témata a problémy, které ochrana přírody v CHKO ve vztahu k předmětům ochrany a vývoji krajiny v době klimatické změny řeší. Právě tato témata se návštěvníků osobně dotýkají nejvíce a zažívají je při pobytu v CHKO na vlastní kůži. Zatím je nekomunikují NS, panely MZCHÚ, ani expozice DP, jsou pouze částí osobní interpretace (příležitostné prohlídky s odborným průvodcem)
- **Třeboňsko jako obří zásobárna pitné vody** (celé klíčové sdělení 2, především 2a)
- **Zachovalá, málo fragmentovaná krajina Třeboňska jako migračně významné území pro velké obratlovce a útočiště řady predátorů** (např. orel mořský, vydra říční, vracející se vlk) (specificky klíčové sdělení 4c, 4d, 5c, dále obecnější klíčové sdělení 4 a 1d)
- **Třeboňsko jako zachovalá, esteticky hodnotná krajina s architektonickými památkami** (klíčové sdělení 1a, 1d)
- **Třeboňsko jako prostor pro hospodaření, vzdělávání a poznání (výzkum)** (klíčové sdělení 1, především 1b, 1c, 1d)

- **Práce a úsilí, které pracovníci správy CHKO (ve spolupráci s jinými subjekty) věnují péči o území, a dále pozitivní změny, jichž se podařilo během mnohaleté činnosti dosáhnout (klíčové sdělení 1a, 1d, 4b, 4c, 4d, 5a, 5c)**
 - **Tato prioritní témata zohlednit při vydávání materiálů, obnově stezek, přípravě návštěvnické mapy, při obnově expozice v DP Třeboňska**

Skupiny návštěvníků

- **Děti a mládež**
 - **Podporovat fungování DP Třeboňska, který zajišťuje velkou část komunikace s návštěvníky území, včetně programů, které jsou určeny dětem a mládeži**
 - **Obnovit a upravit / případně nově připravit (závisí na výsledku jednání, která v době vzniku KPNV probíhají) kvalitní expozici v DP Třeboňska, tak aby fungovala pokud možno samoobslužně a byla přístupnější i dětským kolektivům s pedagogy či vedoucími**
 - **Upravit stávající a vytvořit nové programy DP, které budou lépe reflektovat sdělení KPNV + témata, která mají největší potenciál v dané lokalitě a jsou prioritní z hlediska území – viz dříve uvedená prioritní témata**
 - **Rozvíjet spolupráci se školami na území CHKO a v blízkém okolí, připravit pro ně programovou nabídku vhodnou pro školní výlety i běžnou výuku**
 - **Cestou spolupráce s partnery (Záchraná stanice v Třeboni – Český nadační fond pro vydru, Botanický ústav a Mikrobiologický ústav AV, NPÚ, ČGS aj.) zvýšit efektivitu péče o dětského návštěvníka – zvidavým nabídnout vlastní linku v expozici Domu přírody, doplnit naučné stezky o vhodné dětské prvky apod.**
- **Návštěvníci památek a klienti třeboňských lázní**
 - **Využít potenciál těchto skupin návštěvníků (z pohledu OP) k šíření informací a propagaci CHKO (především prostřednictvím DP díky současnému umístění expozice v zámku Třeboň – stav k 2018)**
 - **Využít zájmu lázeňských hostů o návštěvu expozice v DP**
 - **U obou skupin využít jejich zájmu o témata historie a památek, se kterými pracuje i KPNV (komunikace sdělení 3, 2c, 1d)**

Turistické informační služby

Turistické informační služby mohou výrazně pomoci při směřování pohybu návštěvníků v území i při usměrňování jejich chování. Podmínkou je, aby byl personál poskytující informace dobře proškolen. Informační centra na území CHKO Třeboňsko spolupracují v oblasti destinačního managementu a koordinace aktivit cestovního ruchu (včetně informačních služeb) většinou s regionálním DM, tj. s nově vzniklou TO Třeboňsko. Je dobré potenciál informačních center ve spolupráci s DM a obcemi dlouhodobě využívat a o novinkách informovat např. na setkáních informačních center.

- **Ve spolupráci s DM (TO Třeboňsko i krajskou JCCR) informovat personál informačních center o KPNV a zásadách prezentace území.** Vysvětlit, jak způsob prezentace území obecně ovlivňuje obraz, který se vytváří, a tím i očekávání návštěvníků, jejich zážitek na místě a jejich chování. **Konkrétně vysvětlit, jak se KPNV promítá do prezentace území a v jakém směru může usměrnit očekávání návštěvníků, v čem je posun od dosavadní prezentace území.**
- **Ve spolupráci s DM Informovat, kam lidi v území posílat a kam ne, proč ne, a co návštěvníkům říkat** o místní přírodě a podmínkách její návštěvy, to vše v duchu KPNV
- **Informační služby v DP Třeboňska by měly kromě klasických informací poskytovat návštěvníkům i specializované informace o CHKO, pravidlech chování**
- **Informovat DM a subjekty v cestovním ruchu o tom, že je možné proškolit místní průvodce tak, aby jejich činnost podporovala zachování hodnot území (tj. byla prospěšná dlouhodobě i cestovnímu ruchu) v souladu s KPNV**

Služby pro cyklisty

Cyklisté jsou na Třeboňsku klíčovou skupinou návštěvníků a má smysl s nimi cíleně komunikovat. Vzhledem k tomu, že obliba cykloturistiky v ČR je stále vysoká, poptávce se dále přizpůsobují i DM a subjekty v cestovním ruchu. Dobrou platformu pro komunikaci s možností ovlivnit přípravu tras a komunikaci s návštěvníky mohou vytvářet projekty zaměřené na cyklistiku (ať již na regionální či přeshraniční úrovni).

- **Upozorňovat především DM na to, že služby by se měly rozvíjet striktně ve vazbě na KPNV (Limity) – návrhy nových tras: narůstá počet návštěvníků, intenzita využití území a významně roste i mobilita cyklistů (elektrokola mohou i méně zdatným cyklistům umožnit ve větších počtech navštívit zatím méně dostupné, klidové oblasti, kde není větší pohyb návštěvníků z hlediska ochrany přírody – a často i hospodářů – žádoucí)**
- **Informovat cyklisty o pravidlech pro pohyb v maloplošných zvláště chráněných územích a vzájemné ohleduplnosti k dalším uživatelům tras jako jsou pěší, lesníci, zemědělci apod. (pracovníci TIC, weby, infotabule v obcích, mapa u ubytovatelů nebo v TIC)**
- **Informovat cyklisty o vhodných trasách a spolupracovat na výběru tras s DM, Nadací Jihočeské cyklostezky, Čemba, SHOCart, KČT apod.**
- **Podporovat zřízení nízkonákladové krátkodobé úschovny kol a/nebo stojanů s možností uzamčení kol ve vytipovaných místech (snažit se najít způsob, jak službu zajistit – je potřeba vyhodnotit důvody, proč na některých místech nefungovala a nabídnout jiné řešení / způsob provozu)**

Efektivnější využití stávající interpretační infrastruktury

- 1) **Dobré trasování/lokalizace/forma zpracování, ale málo efektivní/aktuální obsah** – např. NS Červené blato, expozice DP Třeboňsko / NS Velký Lomnický / panel o revitalizaci mrtvých ramen u kempu Měruše / hráz Rožmberka, hráz Světa – obecně na frekventovaných místech, kde lidé interpretaci vnímají (podrobněji viz Přehled stávající interpretace v analytické části)
 - **Připravit nový obsah pro budoucí rekonstrukci**
 - **Při opravách a přípravě nového obsahu stávající infrastruktury *prioritně komunikovat témata uvedená výše v části Témata***
- 2) **Dobrý obsah, ale dožívající infrastruktura** – např. NS Mikuláše Rutharda
 - **Aktualizovat obsah a obnovit infrastrukturu**
 - **Při obnově dbát na trasování a vyznačení (terén, mapy), pokud je třeba, navrhnout úpravy – aby vše bylo v souladu s limity KPNV**

V obou případech:

Je potřeba koordinovat obsah infrastruktury v kontextu území, aby se nedubloval, protože by to nedělalo na návštěvníka dobrý dojem – spolupracovat s ostatními realizátory interpretace (např. tradičními subjekty jako jsou obce, TO Třeboňsko, Město Třeboň, Lesy ČR apod.)

Příprava interpretace – NS, expozice, hledačky, interpretační programy a prohlídky

I při udržení rozsahu stávající interpretační infrastruktury a služeb je možné zlepšením kvality interpretace dosáhnout zlepšení komunikace potřeb ochrany přírody v území. Panelové naučné stezky mají v cenných přírodních lokalitách své opodstatnění v případě, že pomáhají návštěvníkům pochopit a ocenit hodnoty území, získat k nim osobní vztah, a přispívají tak k jeho ochraně (= naplňují zásady dobré interpretace).

Stav

Dnes panely v území často přibývají (např. z projektů), ale staré se neodstraňují. Stávající infrastruktura je obnovována, zčásti obsahově a graficky aktualizována, ale chybí celkový pohled na její smysluplnost v daném místě + reflexe soudobých komunikačních potřeb OP.

Doporučení

- **Maximálně využít infrastrukturu ve správě AOPK ČR a postupně ji upravit tak, aby byla v souladu se sděleními KPNV a se zásadami interpretace místního dědictví, prioritně komunikovat témata uvedená dříve v části Témata**
- **Ujistit se, že obsah a forma obnovované expozice DP bude co nejlépe naplňovat cíle interpretace v CHKO Třeboňsko (KPNV) a potřeby AOPK ČR na území CHKO Třeboňsko.**
- **Zvážit umístění infopanelů AOPK ČR na cyklotrasách (Okolo Třeboně, Rožmberk). Zachovat panely v místech, kde cyklisté odpočívají nebo pokud ve větší skupině na místě čekají, než je ostatní dojedou. Panely postupně rekonstruovat v duchu zásad KPNV**

- **Působit na ostatní zřizovatele NS** v rámci neformální komunikace i konkrétní spolupráce na obsahu, **aby v rámci údržby či rekonstrukce upravili obsah a formu panelů** tak, aby byla v souladu se sdělením KPNV a se zásadami interpretace místního dědictví (současný stav a potenciál viz Přehled stávající interpretace)
- **Podporovat minimalizaci infrastruktury, zvláště u panelů s podobným obsahem na místech, kde se infrastruktura hromadí a neodstraňuje** – např. hráz Rožmberka, hráz Světa, Veselské pískovny (viz NS Veselské pískovny v Přehledu stávající interpretace)
- **Pravidelně kontrolovat stav částí infrastruktury, udržovat ji v dobrém stavu, neváhat přistoupit k jejímu odstranění, pokud už neplní svůj účel (nebo ji není možné dlouhodobě udržovat v dobrém stavu)**
- **Podporovat využití stávajících vzdělávacích programů pro školy v DP Třeboňska. Upravit je postupně tak, aby lépe reflektovaly sdělení a limity KPNV. Podporovat přípravu nových návštěvnických interpretačních programů pro DP** (v souladu se sděleními a limity KPNV) ve spolupráci s partnery, kteří mají relevantní data a informace z výzkumu dotčených témat, nejlépe přímo na území CHKO (např. Jihočeská univerzita, Botanický a Mikrobiologický ústav AV ČR, ČNFV, NPÚ apod.)
- **Podporovat přípravu hledaček jako bezpanelového prostředku interpretace, prosazovat, aby byly obsahově** (trasa, výběr fenoménů, informační hodnota) **v souladu se sděleními a limity KPNV. Hledačky využít v souvislosti s podporou pěší turistiky** (oproti cyklovýletům pomalejší tempo, možnost více se zaměřit na fenomény, které po cestě návštěvník potká). **Využívat je i v kombinaci se stávající infrastrukturou** (např. Stezka zdraví – Třeboň-Hrádeček).
- **Využít možnosti, které pro prezentaci hodnot území nabízejí různé expozice a prohlídkové objekty v CHKO (včetně NPÚ)**
- **Podporovat další zlepšování kvality prohlídek s průvodcem, aby byly co nejvíce v souladu se sděleními a limity KPNV a komunikovaly efektivněji pravidla chování v CHKO**
- **Do budoucna zvážit fungování interpretačních rangerů, kteří by fungovali částečně jako Stráž přírody a dovedli do konce (zadministrovali) řešení přestupků v území (porušování ochranných podmínek na území CHKO) a částečně v sezóně působili v místech s vysokou návštěvností jako strážci, kteří jsou schopni nabídnout příležitostnou informaci, výklad, případně korigovat nevhodné chování návštěvníků** (tzv. toulavá interpretace).

Limity využití území CHKO a BR Třeboňsko

Obecné směry rozvoje u vymezených typů ploch

Plochy A

Pro zachování chráněných fenoménů je nezbytné udržet stávající režim využití návštěvníky, tj. **STÁVAJÍCÍ ZPŘÍSTUPNĚNÍ POVAŽOVAT ZA DOSTATEČNÉ a NEZVYŠOVAT ZDE NÁVŠTĚVNOST**. Na několika místech je zpřístupnění nežádoucí (viz poznámka u konkrétních segmentů). Důležitým nástrojem je **PŘIZPŮSOBENÍ PROPAGACE ÚZEMÍ tak, aby zohledňovala uvedené limity využití jednotlivých ploch a kvalitu návštěvnického zážitku**. Nezvyšovat návštěvnost v plochách A znamená nezvyšovat stávající intenzitu jejich propagace.

U jednotlivých segmentů (lokalit) jsou popsány důvody zařazení do této kategorie. Jedná se o oblasti s nejvyšší plošnou zákonnou ochrannou v rámci CHKO (I. zóna). **Segmenty byly vymezeny na základě:** **a)** stávajících dochovaných přírodních biotopů, maloplošných zvláště chráněných území, výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin – zejména předmětů ochrany ptáčích oblasti a evropsky významných lokalit a **b)** míry současného využívání návštěvníky, přičemž v úvahu byla brána především klidovost při stávajícím návštěvnickém provozu, což je charakteristika, kterou sami návštěvníci v souvislosti s CHKO vnímají jako hodnotu.

Čísla v doprovodné mapě limitů, která označují segmenty typu A, začínají číslicí 1.

Plochy B

Pro zachování chráněných fenoménů je nezbytné **AKTIVNÍ USMĚŘŇOVÁNÍ NÁVŠTĚVNÍKŮ v konkrétním místě, ale i celkově na území CHKO a před příjezdem do území** (formování očekávání), a dále **OPATŘENÍ K OMEZENÍ POČTU NÁVŠTĚVNÍKŮ tam, kde hrozí překročení hranice únosnosti pro danou přírodní lokalitu**. Důležitým nástrojem je **PŘIZPŮSOBENÍ PROPAGACE ÚZEMÍ tak, aby zohledňovala uvedené limity využití jednotlivých ploch B a kvalitu návštěvnického zážitku**.

U jednotlivých segmentů (lokalit) jsou popsány důvody zařazení do této kategorie. Jedná se o oblasti s druhou nejvyšší plošnou zákonnou ochrannou v rámci CHKO (II. zóna). **Segmenty byly vymezeny na základě:** **a)** stávajících dochovaných přírodních biotopů, maloplošných zvláště chráněných území, výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin – zejména předmětů ochrany ptáčích oblasti a evropsky významných lokalit, **b)** míry současného využívání návštěvníky, **c)** předpokladů budoucích záměrů s ohledem na nástupní místa a nové záměry v blízkém okolí. Dále byly zahrnuty **d)** segmenty potenciálně velmi vhodné pro interpretaci (u nich však není možné míru návštěvnosti do budoucna objektivně odhadovat).

Čísla v doprovodné mapě limitů, která označují segmenty typu B, začínají číslicí 2.

Zbývající plochy mimo A a B

Ostatní území, jehož využití pro cestovní ruch KPNV speciálně neřeší, bez omezení pro interpretaci území CHKO a bez potřeby usměřňovat návštěvnost z důvodů ochrany přírody a krajiny. I zde se nacházejí lokality vhodné pro interpretaci, prvky návštěvnické infrastruktury a služby.

- **Vzhledem k tomu, že se jedná o území CHKO, další rozvoj návštěvnické a interpretační infrastruktury je možný na základě dohody AOPK ČR – Správy CHKO Třeboňsko, vlastníků a**

uživatelů pozemků a dotčených obcí. Infrastruktura by měla být udržovaná ve funkčním stavu a v pořádku a neměla by vizuálně zatěžovat okolí.

- **Pořádání hromadných akcí by mělo být posuzováno individuálně AOPK ČR** – Správou CHKO Třeboňsko a řešeno po dohodě s vlastníky a uživateli příslušných pozemků a dotčenými obcemi.
- **Vstup pěších návštěvníků a vjezd cyklistů možný v souladu s platnými zákony.** Může být omezen z důvodů bezpečnosti (lov, těžba v lese, managementová opatření, pravidla silničního provozu) nebo ochrany práv a majetku (soukromé cesty, zahrady apod.).
- **Při propagaci je třeba zdůraznit, že území CHKO Třeboňsko je mimořádně hodnotné a citlivé a má zvláštní režim, kde z pochopitelných důvodů platí určitá omezení pro pohyb návštěvníků.**

Nástupní body

Jednotlivé nástupní body budou řešeny v konzultaci s DM a obcemi.

Zohledněny budou stávající problémy, které je potřeba v souvislosti s provozem konkrétní lokality a s ochranou fenoménů řešit. **Je důležité zvážit a) funkci nástupního bodu v daném území (i širší oblasti kolem) a b) případné alternativy.** Všechny **oficiálně prezentované nástupní body musí být zvoleny tak, aby nebyly v rozporu s limity využití území uvedenými u ploch A a B.**

Nástupní body jsou v doprovodné mapě (viz Přílohy) vyznačeny zelenými kulatými bodovými značkami.

Místa, která jsou jako nástupní body využívána, ale parkování je zde nevhodné a způsobuje **střet se zájmy ochrany přírody** (a někdy i samotných obcí, vlastníků pozemků a hospodářů), by měla být uvedena jako místa konfliktů (viz Místa konfliktů).

Kapacita parkovišť na jednotlivých nástupních bodech **by měla být přiměřená kapacitě atraktivit v území a zakotvená v územních plánech obcí.**

Pro snazší rozhodování o důležitosti bodu a případném umístění infrastruktury mohou být **nástupní body rozděleny** do 3 skupin: **hlavní, doplňkové** (většinou fungující dočasně) a **vedlejší**. *Pro jednotlivé skupiny je zde doporučena základní infrastruktura, konkrétní vybavení bude však předmětem dohody mezi AOPK ČR, DM, obcí, případně konkrétním provozovatelem.*

- **HLAVNÍ nástupní body:**

Doporučená infrastruktura:

- **kapacitní parkoviště**
- **kontejnery na odpad**
- **zázemí (WC)** – minimálně v dosahu (např. veřejné WC ve městech apod.)
- **informační infrastruktura** (mapa + pravidla chování v CHKO + základní informace o CHKO – minimálně ve smyslu hlavního sdělení). *Je pak nezbytné sjednotit a použít aktuální mapy.*

- **DOPLŇKOVÉ nástupní body:**

Slouží v případě, že jsou zaplněna hlavní parkoviště v turistických cílech

Doporučená infrastruktura:

- **parkovací plocha**
- **zajistit možnost odložit odpad** (stačí přechodně, např. igelitové pytle na odpad)

- **VEDLEJŠÍ nástupní body:**

Místa na turistických trasách, odkud se do terénu vyráží

Doporučená infrastruktura:

- **Parkovací plocha, bez zázemí**
- **kontejnery nebo jiná možnost odložit odpad**
- **informační infrastruktura** (mapa + pravidla chování v CHKO + základní informace o CHKO – minimálně ve smyslu hlavního sdělení)
Pokud jsou vedlejší nástupní body blízko sebe (např. v jedné obci a návštěvník musí kolem druhého bodu projít, nemá smysl na oba umístit mapu a pravidla.

Místa konfliktů

V CHKO Třeboňsko se jedná o 2 typy míst:

1) Místa, kde dochází ke konfliktům mezi uživateli, a to buď mezi návštěvníky a místními (hospodáři, motoristé) – typicky se jedná o komplikace v silničním provozu či při těžbě v lese, pohyb na hrázích, nebo různými typy návštěvníků navzájem (nejčastěji cyklisté x pěší) – typicky využívání pěších tras KČT cyklisty v místech, kde nejsou cyklotrasy oficiálně vyznačeny v terénu

2) Místa, kde pohyb návštěvníků způsobuje problém pro ochranu přírody, dochází ke střetu se zájmy ochrany přírody. Často se jedná o **nezákonné parkování v zákazu vjezdu** zejména na lesních pozemcích a u rybníků, u pískoven, **průjezd klidovými oblastmi** se vzácnými živočichy (velcí savci) a **lokalitami, kde je v hnízdícím období ohroženo úspěšné hnízdění vzácných druhů ptáků**. Do těchto míst návštěvníky v současné době navádí velmi hustá síť „doporučených“ (a většinou oficiálně neschválených) **cyklistických tras**. Pod tímto názvem jsou uváděny v tištěných i elektronických mapách.

V doprovodné mapě (viz Přílohy) jsou značena černými hranatými bodovými značkami.

Jednotlivé zájmové oblasti (oblasti limitů návštěvnosti)

Severozápad

Rovinatá oblast velkých rybníků (Horusický, Bošilecký, Záblatský, Velký Tisý). Oblast má zemědělský charakter, charakteristická je přítomnost mnoha objektů reprezentující architektonický styl zdobného selského baroka.

Obecné doporučení

Vzhledem k návaznosti na Soběslavská blata je možné směřovat návštěvníky k podobným typickým biotopům mimo CHKO. Po dostavbě dálnice a železničního koridoru je potřeba doporučit vhodná místa k překonání. Z konkrétních cílů a témat propagovat např. NS Borkovická blata (také označována jako Blatská stezka), využít architekturu v obcích, silničky a stávající turistickou infrastrukturu (např. žlutá turistická pro pěší). **Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah mimo silniční síť (veřejné komunikace).**

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

101. Horusický a okolí

102. Bošilecký a okolí

= Horusický rybník, PR Horusická blata (1. zóna CHKO), NPP Ruda (1. zóna CHKO), PR Rašeliniště Hovízna (1. zóna CHKO), Bošilecký rybník (významné shromaždiště v Ptačí oblasti)

Koncentrace MZCHÚ, zachovalá boreální reliktní společenstva slatinišť a rašelinišť, výskyt silně a kriticky ohrožených druhů, významné shromaždiště (tahová zastávka) migrujících vodní ptáků, zoologická terénní stanice přírodovědecké fakulty UK Praha.

Doporučení

Lokality nejsou turisticky atraktivní a ani bezpečné, zejména z důvodu neprůchodného podmáčeného terénu slatinišť a rašelinišť. Pro pozorování hejn vodních ptáků je možné využít stanoviště na hrázi Horusického rybníka, lze využít stávající cyklotrasu a značky ČTK. Žlutou pěší KČT nedoporučovat cyklistům.

103. Záblatský a okolí

= Záblatský rybník, PR Záblatské louky (1. zóna CHKO), rozsáhlé rašeliniště zatopené rybníkem, významné shromaždiště (tahová zastávka) migrujících vodní ptáků.

Doporučení

Těžko přístupný terén. Pro pozorování hejn vodních ptáků je možné využít stanoviště na hrázi rybníka.

104. Velký Tisý a okolí

NPR Velký a Malý Tisý (1. zóna CHKO) – jedna z nejvýznamnějších ornitologická rezervací (terénní stanice Národního muzea), komplex rybníků se členitým pobřežím, plochy podmáčených luk, olšin. Hnízdiště, pohnízdni shromaždiště a významná migrační zastávka vodních ptáků. Vzhledem k národnímu statutu rezervace je zde přístup pouze po hrázi, při vstupu na poloostrov Lůsy tabule s informací o zákazu vstupu (není respektován).

Doporučení

Striktně zachovávat oficiální přístup pouze po hrázi, k zákazu vstupu *dodat zdůvodnění proč neporušovat. Pohyb návštěvníků a větší přístup není žádoucí.* Zvážit v kritických obdobích umístění interpretačního rangera (strážce). Jednat z vydavateli map o zrušení problémové doporučené cyklotrasy Lomnice – Šaloun – Lužnice.

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

201. Švarcenberk a okolí

= Okolí rybníka Švarcenberk a Malý Horusický při silnici I/24

Doporučení

Možnost v budoucnu prezentovat výsledky archeologických průzkumů.

202. Zlatá stoka Ponědraže

203. Zlatá stoka u Záblatí

= Zlatá stoka u Záblatí a Ponědraže – dobře přístupná Zlatá stoka, zejména úsek pod hrází rybníka Záblatský (včetně Záblatského mlýna) a vyvýšené koryto stoky u Ponědraže, žlutá turistická pěší.

Doporučení

Potenciál pro interpretaci témat spojených se Zlatou stokou – viz klíčová sdělení a prostředky

204. Velký Lomnický

= Velký Lomnický rybník – zachovalý rybník s litorálními porosty a mozaikou navazujících mokřadních biotopů a menších rybníků, pěší trasa obecní naučné stezky s vyhlídkovou plošinou (navržená rekonstrukce).

Doporučení

Využít potenciál naučné stezky (viz doporučení v části Přehled interpretace). Její částečná rekonstrukce v r. 2018 řešila spíše technický stav infrastruktury, ne obsah a trasování.

205. Koclířov a Služebný

= Rybník Koclířov – navazuje na NPR Velký a Malý Tisý, shromaždiště ptáků. Pravděpodobný turistický tlak z chatových osad, ze západu od Rybníka Dvořiště (již mimo CHKO). Rybník Služebný – vycházková trasa na Šaloun pro obyvatele Lomnice nad Lužnicí.

Doporučení

Vycházkovou trasu u rybníka Služebného je možné využít k osvětě.

Místa konfliktů

Problematický je vstup do NPR v lokalitě Lůsy. Jinde neoprávněný vstup do NPR Velký a Malý Tisý zatím není příliš častý, konflikty však nejsou monitorovány (viz doporučení u 104).

Nástupní místa

- Lomnice nad Lužnicí
- hráz Horusického rybníka (odpočívadlo při silnici I/24)
- Smržov – rybník Dvořiště

Malá Lužnice

Rovinatá krajina v okolí Lužnice, regulované koryto pod rybníkem Rožmberk, obnovené vybrané meandry, malebná Nadějská soustava na pravém břehu.

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

105. V Luhu

= PR V Luhu – nepřístupný lužní les se zbytky odstavených říčních ramen Lužnice

106. Rod

= PR Rod – ornitologicky významný rybník s bohatými litorálními porosty a rašeliništěm ve výtopě je součástí Nadějské soustavy, hnízdiště vodních ptáků, probíhá zde experimentální rybníční hospodaření

107. Černičný

= Černičný – izolovaný rybník u obce Lužnice, hnízdiště jeřábů popelavých, turisté ho mívají po silnici Lužnice-Klec

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

206. Veselské pískovny

= Veselské pískovny včetně PR Pískový přesyp u Vlkova – systém 5 jezer vzniklých těžbou písku, voda s nižším obsahem živin, postupná eutrofizace. Rekreační oblast přírodního charakteru. Přetěžením starých ložisek přesun koupajících na nové lokality. Rekultivace přírodě blízkým způsobem. AOPK ČR očekává vznik zajímavých přírodních biotopů i dovybavení turistické infrastruktury v lokalitách vymezených se souhlasem ochrany přírody v územním plánu – nyní jsou toalety pouze na parkovištích na severní straně oblasti, chaty v současné době soustředěny v obci Vlkov a podél Nežárky, hojně navštěvované, návštěvnost roste.

Doporučení

*Řešení infrastruktury a dalšího využití pískoven je zakotveno v územním plánu a postupuje se v souladu s ním. Vzhledem k probíhající těžbě bude celá věc dořešená v rámci rekultivací. Veselské pískovny využít k osvětě – ekologická obnova po těžbě, naučná stezka Veselské pískovny (zastavení – PR Písečný přesyp u Vlkova). **Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah.** Pískovny viz také Směry rozvoje.*

207. Ramena Lužnice

Revitalizovaná odstavená ramena Lužnice. Revitalizace čtyř levobřežních ramen proběhla před povodněmi 2002, během nich částečně zanesená

Doporučení

Aktualizovat informační tabuli u ukázkového dobře dostupného ramene u kempu Měruše, využít k osvětě. Vhodné pro kratší exkurze.

208. Nadějská soustava

= Nadějská soustava – rybníční soustava charakteristická úzkými hrázemi, hojností vodního ptactva. Postupné zvyšování návštěvnosti, hlavní tah po červené turistické značce a především po cyklotrase Rožmberk – Klec – Vlkovská hospoda – Veselské pískovny. Na žluté pěší turistické umístěn 2018 sčítač – 90% z návštěvníků tvoří cyklisté.

Doporučení

Neproopakovat jako samostatný turistický cíl. I přes stávající velké zatížení je vhodné udržet návštěvníky na hlavních tazích (značených cyklotrasách). Velký problém způsobuje sdílení pěších a cyklotras – doporučení viz Směry rozvoje. Lokalita vhodná pouze pro exkurze s průvodcem (menší skupiny), ne pro velké skupiny a cykloturisty.

Místa konfliktů

- tzv. doporučované cyklistické trasy v oblasti Nadějské soustavy
- parkování u pískoven mimo vymezená místa (větší množství drobných přestupků dokladovaných městskou policií Veselí nad Lužnicí) – spolupracovat při legalizaci vhodných ploch pro odstavení motorových vozidel mimo silnice a místní komunikace s využitím právního nástroje vyhrazení míst se souhlasem orgánu OP, dále viz též Analytická část str. 33
- občasné případy nepovoleného táboření a přenocování sportovních rybářů, řešit ve spolupráci s příslušnými složkami státní správy a samosprávy
- nápor cyklistů na hlavní cyklotrase, přesto je vhodné udržet turisty na hlavních tazích – viz Směry rozvoje

Nástupní místa

- Veselí nad Lužnicí (město, kemp Ostrov)
- Veselí nad Lužnicí (kemp a parkoviště na SZ okraji jezera v Dobývacím prostoru Veselí)
- Občerstvení v Dobývacím prostoru Horusice (západní břeh jezera Horusice)
- Vlkov + Měruše (kemp na levém břehu Lužnice u mostu do Vlkova)
- Lužnice

Nežárka – Jemčina

Rozsáhlé lesy se systémem alejí pro parforsní hony, část cest je asfaltová, zákaz vjezdu automobilům, cyklisty hojně využíváno, dětská letní tábořiště a roztroušeně chaty na březích Nežárky

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

108. Kramářka

= PP Kramářka – vodní plochy a mokřady v nivě Nežárky vzniklé spontánní regenerací po těžbě rašeliny

Doporučení

Přirozeně těžko přístupný terén, zachovat bez větší návštěvnosti.

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

209. Polesí Nežárka – Jemčina

= Celé polesí (Cikarské polesí, Kolenecká obora) – hnízdiště orlů mořských, čápů černých a dalších druhů lesních ptáků, které jsou předmětem ochrany v Ptačí oblasti Třeboňsko. Postupné narůstání návštěvnosti, cykloturistika, narůstání i automobilové dopravy.

Doporučení

Doporučené trasy řešit konkrétně s vydavateli map. Směřovat návštěvníky pouze k oficiálně vyznačeným. Využít k osvětě trasu NS Kardašova Řečice – trasa byla konzultována s AOPK ČR.

Místa konfliktů

Významnější konflikty zatím nejsou evidovány, ve špičkové letní sezóně dochází k větší koncentraci návštěvníků (např. jez Metel, Jemčina, Pecák). Využití rybníka Popelov na Cikaru ke komerčnímu sportovnímu rybolovu je udržováno na přijatelné výši. Oblast hnízdění, hnízdiště se často stěhují.

Nástupní místa

- Klec
- Kolence
- Jemčina (zámek)
- Cikar a rybník Popelov
- Metel (jez)
- Hamr nad Nežárkou (jez)
- Kardašova Řečice
- Pecák
- Stráž nad Nežárkou (potenciálně, propojení na Jindřichohradecko)

Stříbřecko – Hodějov

Mírně zvlněná lesnatá a mozaikovitá krajina, rozvodí Lužnice a Nežárky, hlavní silniční tah na Jindřichův Hradec.

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map minimalizovat jejich rozsah.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

Nejsou v této oblasti vymezeny

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

210. Polesí Stříbřecko – Hodějov

= celé polesí (Hodějov, Mlácký les, Pístinský les) – hnízdiště orlů mořských, čápů černých a dalších druhů lesních ptáků, kteří jsou předmětem ochrany v Ptačí oblasti Třeboňsko, postupné narůstání masové cykloturistiky včetně spontánního hledání nových tras, obec Novosedly nad Lužnicí – budovány asfaltové cyklostezky s alejemi

Doporučení

Je potřeba projednat jednotlivě doporučované trasy s vydavateli map, minimalizovat jejich rozsah.

Místa konfliktů

silnice Stará Hlína – Stříbřec (úzké hráze – obtížné míjení cyklistů a automobilové dopravy), křížení tahu cyklistů s hlavní silnicí na Jindřichův Hradec u Staré Hlíny

Nástupní místa

- Lužnice
- Stará Hlína (postupný rozvoj hospod zaměřených na cyklisty zatím nevadí)
- Kolence
- Stříbřec (pension U Emy, Stříbřecký most)
- Stráž nad Nežárkou (spíš potenciálně, propojení na Jindřichohradecko)

Třeboň

nejbližší okolí Třeboně, vlastní město s důrazem na historické jádro, hlavní turistické výjezdy z města, městské brány, náměstí T. G. Masaryka, hráze Světa a Opatovického rybníka

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a Městem Třeboň, které některé návrhy doporučených tematických tras také připravuje.

Minimalizovat jejich rozsah. U tematických tras omezit jejich vedení mimo značené cyklotrasy.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

109. Soví les

= PP Soví les – sekundární rašelinný les, regionální biocentrum, hnízdiště zájmových druhů ptačí oblasti, málo využívaná zelená pěší, velmi vytížená cyklotrasa cesty vede po obvodu zóny.

Doporučení

Projednat vedení doporučených tras, minimalizovat doporučené trasy v oblasti. Zvážit případné vyznačení nějaké oficiální cyklotrasy od Třeboně kolem PP Soví les až po Novořeckou hráz.

110. Ruda u Kojákovíc

= PR Ruda u Kojákovíc – nepřístupná výtopy rybníka, významná botanická a ornitologická oblast

Doporučení

Žlutá turistická je odlehčovací směr na Borovany, zvážit jako novou značenou cyklo.

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy:

211. Rožmberk a okolí

= rybník Rožmberk a Mokré louky

Území největšího českého rybníka, masívní návštěvnost (čidlo na hráz umístěno 2018), výlovy (50 000 návštěvníků), po hrázi prochází cyklistická NS Rožmberk a červená turistická značka, vodácky již nepříliš využívaná varianta (Stará řeka je téměř neprůjezdná, sjíždí Novou řeku, protože je to pohodlnější), hráz Rožmberka je jedno z nejproblematictějších míst z pohledu střetů pěších a cyklistů v CHKO

Doporučení

Projednat jednotlivě s vydavateli map a Městem Třeboň, které některé návrhy tematických tras také připravuje, vedení doporučených tras. Minimalizovat jejich rozsah. U tematických tras omezit jejich vedení mimo značené cyklotrasy. Doporučení ke střetům mezi uživateli viz Směry rozvoje.

212. Břilické rybníky

= Břilické rybníky, snadno dostupné rybníky s vodními ptáky, litorálem

Doporučení

Je možné doporučit jako lokalitu vhodnou pro pozorování ptáků. Zvážit vybudování pozorovatelny. Využít k osvětě.

213. Svět a okolí

= rybník Svět

Zastávka třeboňského turistického vláčku, výletní loď, veslaři, koupaliště Ostende, lázeňský park, závody veslařů, dračích lodí, Krčínovy slavnosti, příležitostné trhy na hrázi. NS Cesta kolem Světa, která je určena pro pěší, je nyní využívána masivně cyklisty (cca 90% uživatelů) a každoročně jako trasa závodu Běh okolo Světa. Hráz přeplněna informačními tabulemi, hlavní tah do kempů u Opatovického rybníka.

Doporučení

Viz směry rozvoje (Střety různých uživatelů tras), hráze Světa/NS Cesta kolem světa – viz doporučení u karty projektů v Aplikační části (NS6), *využít k osvětě.*

214. Opatovický a okolí

= Opatovický rybník

Kempy Doubí a Třeboňský ráj, hlavní oblast turistiky. Problém hlavně s bezpečností na mostě u hrobky

Doporučení

viz směry rozvoje (Střety různých uživatelů tras, Doprava v sezóně na úzkých silnicích)

215. Branské doubí

= PP Branské doubí – les na jižním okraji Třeboně, porost starých dubů (ukázka v DP Třeboňska), v bezprostřední blízkosti kempu Doubí a rekreačního objektu Obora, mimo les nová asfaltová cesta v rámci pozemkových úprav bez automobilů

Doporučení

Zrušit pro cyklisty využití zelené pěší turistické přes PP, nyní v mapách jako „doporučená“. *Využít trasu po nově vybudované silničce, která se pouze dotýká hrany rezervace (také uváděna jako doporučená).*

216. Polesí Hrádeček, Cep

= celé polesí (Hrádeček, Zámecké polesí, Cepské polesí)

Hlavní cykloturistický tah JV směrem, např. k pískovněm v okolí Majdaleny a Suchdola nad Lužnicí, trasa NS Okolo Třeboně, tlak na konání sportovních akcí – Třeboňský maratón a půlmaratón, cyklistické orientační závody, zálesácký závod zdatnosti ČOS

Doporučení

Masový pohyb cyklistů tady není žádoucí, vadí i lesníkům. Projednat vedení doporučených tras s cílem omezit jejich rozsah.

Místa konfliktů

- Masarykovo náměstí v Třeboni a příjezdy k němu (brány, přechod k rybníku Svět)
- hráze Světa a Opatovického, nástup ke Schwarzenberské hrobce
- trasa naučné stezky Cesta kolem Světa
- hráze rybníka Rožmberk
- stezka podél Zlaté stoky z Třeboně na Rožmberk (konflikty pěší – cyklisté)

Nástupní místa

Třeboň

- východisko stezek u přístaviště na hrázi Světa
- parkoviště pod hrází Světa
- hráz Rožmberka – západní konec (parkoviště)
- kemp Třeboňský ráj
- kemp Doubí
- lázně Aurora
- Bertiny lázně

Další místa k osvětě

- zámecký park, státní zámek Třeboň
- park lázní Aurora
- lázeňská pergola u Svatého Víta u rybníka Zadní kouty
- Dům přírody Třeboňska
- Dům Štěpánka Netolického
- Záchranná stanice Českého nadačního fondu pro vydru
- Sběrka vodních a mokřadních rostlin Botanického ústavu AV ČR

Horní Lužnice – Stará řeka

Zachovalá přírodní niva Lužnice od státních hranic po rybník Rožmberk – vodácky využívaná trasa od vodáckého kempu v Suchdole nad Lužnicí (dvě větve – Stará řeka, Nová řeka)

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map, minimalizovat jejich rozsah.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

111. Výtopa Rožmberka

= PR Výtopa Rožmberka (1. zóna CHKO) – podmáčené louky a litorální porosty při ústí Lužnice (Staré řeky) do Rožmberka, významný mokřad

Doporučení

Držet se značených tras, dnes je lesem podél hlavní silnice nově vybudovaná cyklo. Využít k osvětě, infrastruktura už tady je.

112. Rybníky u Vitmanova

= PR Rybníky u Vitmanova (1. zóna CHKO) – rybníky Ženich a Nový Vdovec s bohatými litorálními porosty a ostrovy. Na rybníce Ženich tradiční kolonie kormoránů velkých. Přístupné pouze po hrázích, prochází zde červená turistická značka. Zpevněná využívána spíše inline bruslaři než cyklisty.

113. Stará a Nová řeka

= NPR Stará a Nová řeka (1. zóna CHKO), části (tok Staré řeky, meandry Lužnice, Novořecké močály) – nejrozsáhlejší a nejcennější mokřadní území Třeboňska, lužní lesy a aluviální mokřady, přirozený tok, těžko přístupný

Doporučení

Držet se značených tras. Většina je vedena po Novořecké hrázi, proto byla vyňata z plochy A. Vzhledem k tomu, že se jedná o jednu z nejcennějších lokalit v CHKO, není žádoucí, aby se návštěvníci živelně pohybovali po celé oblasti. Doporučené trasy je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map, minimalizovat jejich rozsah.

114. Vizír

= NPP, vzácná lokalita potápníka dvojčárkového

Doporučení

Držet se značených tras. Zpřístupnění není žádoucí.

115. Na Ivance

= PR Na Ivance – zachovalý meandrující úsek Lužnice mezi Suchdolem nad Lužnicí a Majdalenou s okolními mokřady a lesy, součást oficiální vodácké trasy po Lužnici (omezeno na průjezd, není povoleno vystupovat – výjimkou je tolerované vystupování u chaty s ohništěm vždy při příležitosti Otevírání a Uzamykání Lužnice). Problémy s odpady, tábořením, nedovolené parkování. Velmi exponované místo, přirozeně regulováno v sezónách, kdy není dostatek vody v řece.

Doporučení

Zachovat omezení pouze na průjezd. PR využít k osvětě – tradiční vodácká trasa, vzhledem ke snížené hladině vody vodáků ubývá (viz monitoring).

116. Horní Lužnice

= PR Horní Lužnice (1. zóna CHKO) – zachovalý usek nížinné meandrující řeky se systémem tůní, mrtvých ramen, pro turisty nepřístupné a neatraktivní, několik málo míst, kde lze do nivy nahlédnout (např. Halámecký most, mlýn Na Primárně, panorama u Dvorů nad Lužnicí), vypovídající jsou spíš letecké snímky

117. Krabonošská niva

= PR Krabonošská niva – Lužnice vtéká na území republiky z Rakouska, soustava říčních ramen a periodických i trvalých tůní, pro turistu nepřístupné. V okolí zaniklé vesnice Krakonoš a Rybné. Je možné, že zájem bude stoupat. Nad PR vedl most, momentálně spadlý (obnovení jako lávky na cyklostezce do Českých Velenic je odsouhlaseno, čeká se na směnu pozemků a případnou dotaci)

Doporučení

Obnovit lávku a využít pro interpretaci v souvislosti se sděleními KPNV o vodě (Sdělení 2). Niva Lužnice (retence povodní, ekosystémové služby)

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

217. Stará a Nová řeka

= zahrnuje většinu území v severní polovině zájmové oblasti od výtopy Rožmberka na severu až po Koštěnický potok a hostinec U Pilaře pod Majdalenou. V oblasti ploch A jsou jako B vymezeny hlavní tahy turistických značených tras, především trasa po Novořecké hrázi od Stříbřece na Rozvodí a další cesty, které některé další cesty, které jsou jako cyklo vyznačené pouze v mapách (!).

Doporučení

Držet se značených tras. Vzhledem k tomu, že se jedná o jednu z nejcennějších lokalit v CHKO, není žádoucí, aby se návštěvníci živelně pohybovali po celé oblasti. Doporučené trasy je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah.

218. Pískovny Cep (Dobývací prostor Cep, Cep I, Cep II)

219. Pískovny Tušů

220. Pískovny Krabonoš

= 218, 219, 220 jsou stále více navštěvované pískovny v této zájmové oblasti, kde návštěvnost v letní špičce generuje množství formálních porušení zákona (parkování mimo vyhrazené plochy, zacházení s odpady, občasné táboření), porušování zákazů vstupu do území aktivní těžby v dobývacích prostorech, chybí potřebná infrastruktura (ve schválených územních plánech jsou vymezeny vhodné lokality pro vybavenost u pískoven, kde se do budoucna připouští rekreační funkce).

Doporučení

Viz Směry rozvoje – doporučení k pískovněm. *Využít k osvětě – ekologická obnova po těžbě, výzkum Calla, Jihočeská univerzita a AV ČR (Quarry Life Award), častý cíl exkurzí.*

221. Vedle řeky

Doporučení

Vzhledem k tomu, že je cílem zachovat klidovost území, masový pohyb cyklistů tady není žádoucí, vadí i lesníkům. Projednat vedení doporučených tras, minimalizovat jejich rozsah.

Místa konfliktů

- Stříbřecký most – křižovatka silnice a stezek – viz Směry rozvoje: sdílení tras, doprava, parkování (návštěvníci, kteří jdou/jedou k pomníku Emy Destinové)
- Silnice Stará hlína – Stříbřec – viz Směry rozvoje: sdílení tras, doprava, parkování
- Novořecká hráz – cyklistická trasa od Rozvodí ke Stříbřeckému mostu – viz Směry rozvoje: sdílení tras, vedení tras
- pískovny Cep, Cep I, Cep II, Krabonoš (v období vhodném ke koupání) – viz Směry rozvoje: pískovny

Nástupní místa

- Rozvodí (Novořecké splavy, parkoviště u silnice I/24)
- vodácké tábořiště Majdalena
- vodácké tábořiště Suchdol nad Lužnicí
- Suchdol nad Lužnicí
- Nová Ves nad Lužnicí
- Stará Hlína
- Kosky (leží na hranici oblastí)

Chlumecko

Turisticky silně exponovaná oblast (kempy, penziony), tradice sahá do období První republiky, rekreační rybníky Hejtman a Staňkovský, nyní se silně eutrofizovanou vodou.

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

118. Losí blato

= PR Losí blato u Mirochova – porost borovice blatky s rojovníkem bahenním v podrostu. Mimo lesní silnici je oblast prakticky neprostupná. V CHKO výjimečný druh rašeliniště, které vzniká až poměrně pozdě, po stavbě rybníka v 16. století.

Doporučení

Tzv. „doporučené“ trasy v této oblasti vadí především lesním hospodářům. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah. Využít k osvětě – asi 50 m úsek pravidelně demonstrován školním skupinám v rámci EVVO na terénní stanici Hajnice – funkce mokřadů, srovnání s hospodářským lesem.

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

222. Lesy Maršovina – sever

= celé pohraniční lesnaté území Maršoviny (Nadějov, Koštejk), klidové území pro velké savce – nárůst cykloturistiky, velké skupiny, školní výlety, konflikty na lesních cestách (těžba, nerespektování zákazů vjezdu). Největším problémem je narušení klidovosti území.

Doporučení

Vedení tzv. „doporučených“ tras je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah. Také viz Směry rozvoje – střety uživatelů tras.

223. Staňkovský rybník

= atraktivní rybník využívaný pro komerční sportovní rybolov a rekreaci, která převažuje v jeho západní části v okolí obce Staňkov. Vinou eutrofizace výrazně mizí atraktivita a bezpečnost koupání.

Doporučení

Viz Směry rozvoje (Rybníky – eutrofizace vodních ploch, vytváření obrazu území, organizace cestovního ruchu). Využít k osvětě hráz Staňkovského rybníka – demonstrovat vliv rekreace.

Místa konfliktů

- silnice Majdalena nádraží – Chlum u Třeboně – Staňkov – velmi vytížená, nerespektování dopravních předpisů, střety různých uživatelů komunikací, včetně motoristů
- kempy kolem Hejtmanu a Staňkovského rybníka (přetížení lokality se všemi negativními vlivy na krajinný ráz i zážitek návštěvníka)
- Staňkovský rybník – nepovolené vjezdy motorových vozidel (souvisí s komerčním sportovním rybolovem provozovaným Rybářstvím Třeboň a. s.)

- Staňkovský rybník – kvalita vody (eutrofizace vlivem přísunu živin z povodí, střety s rekreační funkcí, zápach sirovodíku v obci)
- konflikty na lesních cestách

Nástupní místa

- Staňkov
- Chlum u Třeboně
- Hamr
- Kosky (leží na hranici oblastí)

Maršovina – Homolka

Bývalá nepřístupná příhraniční oblast se železnou oponou, rozsáhlé lesy, výchozy žuly, viklany. Zázemí pro cykloturisty z Chlumecka, omezená možnost výjezdu do Rakouska, přes hranici vedou neudržované lesní cesty.

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

119. Pele – Široké blato

= souvislá plocha při hranici s Rakouskem od PR Rašeliniště Pele na severu až po PR Široké blato v Pele průjezd pouze po tzv. signálce (asfaltová silnice podél bývalé železné opony), jinak nepřístupné, PR Široké blato (1. zóna CHKO) – lesní rašeliniště, reliktní blatkový bor, významná klidová oblast pro velké savce

Doporučení

Vzhledem k vysoké hodnotě území jako útočiště velkých šelem (vlk), je vhodné *přeložit značenou cyklotrasu 1010. Vedení ostatních cyklistických tras v této oblasti je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map.* Na zrušení „doporučovaných“ tras požadují i lesní hospodáři.

120. Bukové kopce

= PR Bukové kopce – fragment květnaté bučiny obklopený jehličnatými hospodářskými lesy, turisty míjený

Doporučení

Neprezentovat jako turistický cíl, není žádoucí zde zvyšovat návštěvnost.

121. Dračice – východ

= PR Dračice – východní část toku od signálky po „Najdorf“, na Třeboňsku výjimečný tok s kaňonovitým údolím, pro pěší příliš vzdálené, pro cyklisty neprostupné

Doporučení

Neprezentovat jako turistický cíl, není žádoucí zde zvyšovat návštěvnost.

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

224. Lesy Maršovina – jih

= pohraniční lesnaté území Maršoviny včetně klidového území pro velké obratlovce – silničky kdysi užívané pohraniční stráží, o počtu cykloturistů nemáme přesné údaje, návštěvnost ale jistě stoupá i s rostoucím využitím elektrokol, v tištěných mapách všechny lesní cesty doporučované pro cyklisty, dětský tábor Tokániště (bývalá rota Pohraniční stráž)

Doporučení

Vedení tzv. „doporučených“ tras je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map a minimalizovat jejich rozsah. Také viz Směry rozvoje: trasování a značení. Následně se držet vyznačených tras.

225. Pískovna u Dračice

= PR Pískovna u Dračice – pozůstatek rozsáhlé pískovny, která je zemědělsky zrekultivována, snadno dostupné ze silnice Františkov – Rapšach, častý cíl exkurzí

Doporučení

Využit k osvětě – ukázky skalních výchozů obnažených těžbou štěrkopísku, atraktivní krajinný ráz: zachované skály, tůň, písčité stanoviště – velmi pestrá mozaika na malé ploše. Výskyt zvláště chráněných druhů (ropucha krátkonohá), ukázky ochranného managementu. Vhodná lokalita pro programy s průvodcem, případně pro ministezku

226. Dračice – západ

= PR Dračice a její OP v západní části, oblast dětských táborů. Na březích Dračice už je patrný značný sešlap. Problematická je doporučená cyklistická trasa nejvyšší obtížnosti podél toku od Františkova po signálku.

Doporučení

Trasu podél Dračice vést v mapě jako zakázanou (podobně jako je značena u Schwarzenberské hrobky v Třeboni. Je potřeba projednat s vydavateli map a umístit zákazové cedulky do terénu. Také viz Směry rozvoje – trasování a značení. Zvážit v sezóně přítomnost interpretačního rangera (strážce). Využit k osvětě: Dračice a okolí – příroda a historie (těžba a zpracování železné rudy, sklářství, hrnčířství, proměny území v souvislosti se světovými válkami a vznikem železné opony).

Místa konfliktů

- PR Dračice – stezka podél Dračice z Františkova k signálce (sešlap, nevhodné využívání cyklisty)
- Cyklistické trasy podél hranice kolem rybníka Svobodný (klidová zóna pro velké obratlovce)

Nástupní místa

- Klikov
- Františkov
- Rapšach

Suchdolsko

Komplex lesů, turisticky relativně málo využívaná oblast bez větší infrastruktury a služeb, zahrnuje část Vitorazska, návaznost na oblast Novohradských hor, Borovansko, Trhvosvinensko, Slepíčí hory

Obecné doporučení

Problémem je vedení tzv. „doporučených“ tras. Je potřeba projednat jednotlivě s vydavateli map, minimalizovat jejich rozsah. Zvážit vyznačení dalších oficiálních tras, směřovat cyklisty na ně.

Plochy A: cenné zranitelné plochy bez organizovaného cestovního ruchu

122. Červené blato

= NPR Červené blato (1. zóna CHKO) – rašeliniště s blatkovými a rašelinnými bory, plochy narušené borkováním zregenerovaly na pestrou mozaiku rašelinných biotopů, oblast mimo naučnou stezku je prakticky neprůchodná

Doporučení

Udržet a namátkově kontrolovat zákaz vjezdu cyklistů na trasu NS. Využít k osvětě NS Červené blato – 4km dlouhá smyčka, část vedena po povalových chodnicích, návštěvnost cca 10.000 lidí ročně (viz karta projektu v Aplikační části)

123. Žofinka

= NPR Žofinka (1. zóna CHKO) – porosty borovice blatky, podrosty rojovníku bahenního. Oblast je prakticky neprůchodná.

Plochy B: cenné a cestovním ruchem intenzivně využívané plochy:

227. Polesí Cep

= navazuje na podobnou oblast 216 (Polesí Hrádeček – Cep)

Doporučení

Cykloturistický tah k pískovným z jihu. Pohyb mimo značené trasy vadí i lesníkům. Vzhledem k zachování klidovosti oblasti, masový pohyb cyklistů není žádoucí. Projednat vedení doporučených tras a minimalizovat jejich rozsah.

Místa konfliktů

- NS Červené blato – nástup na trasu, parkování v louce, potenciální střet s vlastníkem

Nástupní místa

- Jiříkovo údolí – penzion Červené blato, sezonní provoz, zpevněné parkoviště, možnost občerstvení a toalet (asi 350 m od louky používané jako parkoviště)
- Penzion Kamínek při silnici Jakule – Žofina Huť
- Suchdol nad Lužnicí

Poznámky k doprovodné mapce (viz Přílohy):

- velikost souboru mapy je záměrná, umožňuje zvětšení + tisk do formátu, který bude čitelný
- v mapě jsou uvedeny i názvy území mimo CHKO Třeboňsko, do kterých je žádoucí směřovat „odlehčovací“ trasy (Soběslavsko, Borovansko, Novohradsko a Jindřichohradecko), a navazující Rakousko.